

TOHOLAMMIN KUNTA

TASEKIRJA

2014

Kunnanhallitus 30.3.2015 § 94

Tarkastuslautakunta 2.6.2015 § 39

Kunnanvaltuusto 15.6.2015 § 33

JOHDANTO.....	4
1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET.....	4
2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT.....	5
2.1 Tasekirja.....	5
2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	5
3 TOIMINTAKERTOMUS.....	5
3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	5
3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	6
3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2014.....	6
3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	8
3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	13
3.2.5 Kunnan henkilöstö.....	13
3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	13
3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	16
3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	17
3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
3.4.2 Toiminnan rahoitus.....	20
3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
3.6 Kokonaistulot ja –menot	23
3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	24
3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	24
3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	24
3.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	24
3.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	25
3.8 Keskeiset liitetiedot	28
3.9. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	28
3.9.1 Asiaa koskeva sääntely	28
3.9.2 Tilikauden tuloksen käsittely	28
3.9.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	28
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	29
4.1 Seurantaa koskeva sääntely	29
4.2 Tavoitteiden toteutuminen	29
4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	29
4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	29
4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	43
4.3.3 Investointien toteutuminen	45
4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	46
4.3.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	47
5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	48

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet.....	48
5.2 Tuloslaskelma	48
5.3 Rahoituslaskelma.....	49
5.4 Tase.....	50
5.5 Konsernilaskelmat	51
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	54
6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	54
6.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät.....	54
6.2 Tuloslaskelman liitetiedot	54
6.2.1 Toimintatuotot	54
6.2.2 Verotulojen erittely	54
6.2.3 Valtionosuuksien erittely.....	54
6.2.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet	55
6.2.5 Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus	55
6.2.6 Pakollisten varausten muutokset	56
6.2.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot	56
6.2.8 Rahoitustuotot ja –kulut.....	56
6.2.9 Tilintarkastuspalkkiot	56
6.3 Tasetta koskevat liitetiedot	56
6.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	56
6.3.2 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot	58
6.3.3 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	59
6.3.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	61
6.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	61
6.4.1 Henkilöstön lukumäärä.....	61
6.4.2 Henkilöstökulut.....	62
6.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	62
6.5.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	62
6.5.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot.....	63
6.5.3 Konsernitaseen liitetiedot	64
6.5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	65
7 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	66
7.1 Liikelaitosten erillistilinpäätökset.....	66
7.1.1 Liikelaitoksen toimintakertomus.....	66
7.1.2 Liikelaitosten tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	68
7.1.3 Johtokunnan hyväksymä liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu	72
7.1.4 Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen	73
7.2 Liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot.....	74
7.2.1 Tuloslaskelman liitetiedot	74
7.2.2 Taseen liitetiedot.....	76
7.2.3 Allekirjoitukset ja merkinnät	78
7.3 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset	79
8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	89
9 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	90

JOHDANTO

Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Toimintakertomuksen sisällöstä säädetään kuntalaissa.

Toimintakertomuksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Näkyvin muutos tilinpäätöksessä ovat uudet tilinpäätöslaskelmat: tuloslaskelma ja tase sekä rahoituslaskelma. Tuloslaskelma on kokonaan uusi laskelma kunnallisessa tilinpäätöksessä. Taseen nimikkeet ja esitysjärjestys on muutettu kokonaisuudessaan. Rahoituslaskelma on rakenteeltaan ja sisällöltään aikaisempaa selkeämmin tilikauden rahan lähteitä ja rahan käyttöä kuvaava laskelma. Tuloslaskelmaa ja tasetta täydentävien liitetietojen antaminen on pakollista. Talousarvion toteutumisvertailu säilyy edelleen itsenäisenä, tilinpäätökseen sisältyvänä laskelmana, jonka tehtävänä on talousarviositovuuden noudattamisen seuranta.

Muita olennaisesti tilinpäätösinformaatiota parantavia muutoksia ovat sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta, suunnitelmien mukaisten poistojen esittäminen, vaatimus vastaisten menojen ja menetysten huomioon ottamisesta pakollisena varauksena sekä konsernitaseen ja sen liitetietojen sisällyttäminen tilinpäätökseen.

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä (KuntaL 68 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 67 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 68 a §).

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 68.2 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan konsernitilinpäätöksen laatimista ohjeistetaan tarkemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisiin kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä on noudatettava ns. yleisiä tilinpäätösperiaatteita (KPL 3:3 §). Säännös sisältää kuusi eri tilinpäätösperiaatetta ja yhden tilinavausperiaatteen.

- Oletus toiminnan jatkuvuudesta
- Johdonmukaisuus menettelytavoissa tilikaudesta toiseen
- Sisältöpainotteisuus
- Varovaisuuden periaate
- Tasejatkuvuuden periaate
- Suoriteperusteisuus
- Erillisarvostusta koskeva periaate

Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös siihen liittyvine asiakirjoinen ja allekirjoituksineen tilintarkastajan tarkastettavaksi. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Kertomukseen sisältyy lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus (KuntaL 73.1 §, 75.1 §).

Jos tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen, tarkastuslautakunta hankkii asianomaisten selitykset sekä kunnanhallituksen lausunnon. Tarkastuslautakunta antaa arvionsa tehdyistä muistutuksista, siihen annetuista selityksistä ja kunnanhallituksen lausunnosta (KuntaL 75.2 ja 3 §). Kunnanhallitus saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 68 §).

2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

2.1 Tasekirja

Kunnan tasekirja sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät. Kunnan tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase sekä konsernitase. Konsernitase laaditaan, jos kunnalla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa.

2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt (KPL 3:13 §). Ne sidotaan tasekirjasta erikseen omaksi asiakirjaksi, mikäli ne laaditaan paperitulosteena.

3 TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 68§). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1§). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista (KuntaL 68§). Talousarvion toteutumisvertailu on siten olennainen osa toimintakertomusta. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2014

Vuosi 2014 oli uudistusten valmistelun aikaa. Helmikuussa Halsuan, Kaustisen, Kruunupyyn, Lestijärven, Perhon, Toholammin ja Vetelin kunnat sekä Kokkolan kaupunki käynnistivät vapaaehtoisen kuntarakenneselvityksen. Kuntarakenneselvitys työllisti runsaasti entisestäänkin kiireisiä viranhaltijoita. Monet näkivät selvityksen vain välttämättömänä pakkona, joka ei kuitenkaan johtaisi mahdollisiin kuntaliitoksiin. Kunnat selvittivät vuoden aikana kuntarakennetta ja yhteistyön syventämisen mahdollisuuksia. Selvitysraportti esiteltiin kunnille joulukuussa ja helmikuun puoleen väliin kuntien piti tehdä ratkaisut jatketaanko selvityksen seuraavaan vaiheeseen. Kunnat yksimielisesti hylkäsivät selvityksen jatkamisen ja päättivät keskittyä yhteistyön syventämiseen.

Sote-uudistuksen kehitystä seurattiin tiiviisti vuoden aikana. Keskustelua ja huolta aiheutti epävarmuus. Joulukuussa hallitus sitten antoi eduskunnalle esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislainsiksi. Laki esityksen mukaisesti olisi viisi sosiaali- ja terveysaluetta sekä enintään 19 tuottamisvastuussa olevaa kuntayhtymää. Maaliskuussa 2015 perustuslakivaliokunta totesi kuitenkin sote-uudistusehdotuksen olevan perustuslain vastainen. Näin ollen uudistuksen jatkovalmistelu siirtyy eduskuntavaalien jälkeiselle uudelle hallitukselle. Keski-Pohjanmaan sote-tuotantoalueen valmistelua on kuitenkin lakiesityksen kaatumisesta huolimatta jatkettu, niin tarpeelliseksi sosiaali- ja terveyshuollon integraatio alueella nähdään.

Uudistuksien valmistelu on pysäyttänyt lähes kaiken muun kehityksen kunnissa, kun on jääty odottelemaan suurten päätösten ja linjauksien vaikutuksia kaikkeen toimintaan.

Kova kolaus kunnalle oli Valion ilmoitus lakkauttaa Toholammin tehdas. Vaikutukset ovat suuret työllisyyteen, verotuloihin sekä kunnan tytäryhtiöiden tulokseen. Toholammin kehitys Oy on selvittellyt mahdollisia eri toimintoja tyhjille jääville tiloille.

Tilinpäätösennusteet näyttivät välillä hurjia lukemia vuodelle 2014. Lopulta päästiin kuitenkin yli 300.000 euron ylijäämävastuun tulokseen, vaikka tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin ylimääräisiä alaskirjauksia. Harkinanvaraista valtionosuutta haettiin, mutta se jäi vuonna 2014 saamatta. Verotulot kasvoivat ennakoitua enemmän vaikka kunnan asukasmäärä on jatkuvassa laskussa. Hyvään tulokseen vaikutti mm. Jytalta tullut iso palautus. Vaikka vuodeosaston sulkemisesta on tullut paljon palautetta ja se on nähnyt huonona asiana, on sulkemisella ollut positiivinen taloudellinen vaikutus. Sote-palvelujen supistamisella on saatu säästöjä aikaan.

Merkittävänä investointina käynnistyi vuonna 2014 urheiluhallin peruskorjaus- ja laajennustyöt.

Kunnanvaltuusto elokuussa hyväksyi Toholammin kunnan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2014 – 2017. Yhtenä säästötoimena ohjelmassa on alakouluverkon supistaminen, josta valtuusto teki jo päätöksen toukokuun kokouksessaan. Kunnanhallituksen päätöksestä valmistelu kohdistui Kleemolan kouluun. Viranhaltijat valmistelivat asiaa ja tekivät laskelmia ja selvityksiä kuntalaisten ja luottamushenkilöiden pyynnöstä. Myös Kleemolan koulun henkilökunnan kanssa käydyt yt-neuvottelut työllistivät viranhaltijoita. Kunnanvaltuusto kuitenkin helmikuussa 2015, poiketen hallituksen esityksestä, päätti lykätä kouluverkko-päätöstä vedoten talouden tasapainottamisohjelman kesto.

Kunnanjohtaja Jari Kangasvieri siirtyi osatyökyvyttömyyseläkkeelle. Kunnanjohtajan osa-aikaisuudesta tuli jonkin verran palautetta. Järjestelyä ei nähty toimivana, osin johtuen työnjaon epäselvyydestä. Vuodenvaihteessa Kangasvieri siirtyi kokoaikaisesti työkyvyttömyyseläkkeelle. Kunnanvaltuusto perusti määräaikaisen talouspäällikön viran ajalle 1.3.2014 – 28.2.2015, mutta valittu henkilö toimi vs. hallintojohtajana ison osan vuodesta, hallintojohtajan ollessa virkavapaalla sekä hallintojohtajan sijaistaessa kunnanjohtajaa. Teknisellä osastolla tapahtui myös henkilövaihdoksia. Tekninen johtaja Sisko Kleemola eläköityi vuodenvaihteessa, mutta jäi jo loppukesällä pois työelämästä.

Tuulivoimakaavojen valmistelu jatkui vuoden aikana hyvää tahtia. Suunnitellussa laajuudessaan toteutukseen tuulivoimapuistojen vaikutus kunnan talouteen on vähintäänkin merkittävä. Pelkkään tuulivoimaloiden suhinaan emme kuitenkaan voi tuudittautua, vaan tekemistä on paljon jos mielimme pitää kiinni itsenäisyydestämme. Uudella kunnanjohtajalla onkin heti kädet täynnä töitä suurien asioiden eteenpäin viemisessä.

Tapani Tiilikka
vt. kunnanjohtaja

3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Toholammin kunta on perustettu vuonna 1865 ja se sijaitsee Lestijoen keskijuoksulla, Keski-Pohjanmaalla. Naapurikaupunki lännessä on Kannus ja naapurikuntia ovat idässä Lestijärvi, pohjoisessa Sievi ja etelässä Kokkola.

Toholammin kunta kuuluu maakunnallisesti Keski-Pohjanmaahan. Seudullisesti kunta kuuluu vuonna 1993 perustettuun Kaustisen seutukuntaan yhdessä Kaustisen, Vetelin, Perhon, Lestijärven ja Halsuan kuntien kanssa.

Toholammin kunta

Perustamisvuosi	1865
Pinta-ala	626,36 km ²
Vesipinta-ala	6,54 km ²
Maapinta-ala	619,82 km ²
Peltopinta-ala	n 7956 ha
Metsäpinta-ala	n. 11931 ha
Kaavoitettu alue	265,66 ha
Väestötiheys	5,9 as./km ²

KUNNANVALTUUSTO

Toholammin kunnanvaltuuston voimasuhteet 2013 - 2016

KESK	14
SDP	3
KOK	1
VAS	-
PS	2
KD	1
Yhteensä	21

Kunnan hallinto rakentuu edustuksellisen demokratian pohjalle. Kunnan päätösvaltaa käyttää ensisijaisesti kunnanvaltuusto, jonka kuntalaiset vaaleilla valitsevat neljäksi vuodeksi kerrallaan. Tämä valtuustokausi kestää 2013 – 2016 vuoden loppuun saakka. Syksyllä 2012 järjestettiin uudet vaalit ja uudet valtuutetut aloittivat työnsä 1.1.2013. Toholammin kunnanvaltuustossa on 21 jäsentä ja valtuuston vuoden 2014 voimasuhteet viereisessä kuvassa.

Kunnanvaltuuston varsinaisena puheenjohtajana toimikaudella 2013 – 2016 toimii Anna-Maija Syri, I varapuheenjohtajana Jouko Isosaari, II varapuheenjohtajana Ulla-Riitta Harju ja III varapuheenjohtajana Jukka Rimpioja (18.12.2014 asti) / Iida Nylander (18.12.2014 lähtien).

Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuoden aikana 7 kertaa ja käsitteli yhteensä 45 asiaa.

KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa, valmistelee kunnanvaltuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii kunnanvaltuuston päätösten toimeenpanosta. Sen tehtäviin kuuluu myös kunnan etujen valvominen, kunnan edustaminen ja lausuntojen antaminen kunnan puolesta. Sopimusten ja oikeustoimien tekeminen kuuluu kunnanhallitukselle, jollei niitä ole ohje- tai johtosäännöillä siirretty muille sen alaisille hallintokunnille.

Kunnanhallituksessa on 7 jäsentä, puheenjohtajana toimi Ilkka Piispanen ja varapuheenjohtajana Marja Hylkilä. Kunnanhallitus kokoontui 20 kertaa ja käsitteli 318 asiaa. Kunnanhallituksen apuna ja sen valvonnan alaisina toimivat lauta- ja johtokunnat sekä eri viranhaltijat. Kunnanhallituksen johtavina viranhaltijoina toimivat kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Kunnanjohtaja esittelee hallituksen käsittelemät asiat ja hänen ollessaan estyneenä ja esteellisenä hallintojohtaja. Asuntoasiat esittelee asuntosihtööri.

Kunnanvaltuusto päätti 18.6.1998 § 20, että tilivelvolliseksi voidaan katsoa seuraavat henkilöt: Kunnassa luottamushenkilöistä tilivelvollisia ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet.

Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja tulosalueiden esimiehet sekä lautakuntien esittelijät. Eri projektien projektivastaavat ovat tilivelvollisia kunnan hallinnoimien projektien osalta.

3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen työttömyysaste 2014 oli keskimäärin 12,4 % (11,3 % 2013). Toholammilla työttömyysasteen vuoden keskiarvo oli 7,5 % (6,5 % 2013) eli varsin alhainen. Keski-Pohjanmaan työttömyysaste alitti koko maan työttömyysasteen ollen 10,0 % (9,0 % 2013).

KOROT

EKP:n ohjauskorko oli tammi-toukokuussa 0,25 %. Kesäkuussa korko laskettiin 0,15 %:iin. Syyskuussa korko laskettiin edelleen 0,05 %:iin.

Euriborkorot	12/2014	01/2014
1 kk	0,023	0,224
3 kk	0,081	0,292
12 kk	0,329	0,562

Peruskorko 1.1. – 31.12.2014: 0,50 %

Viivästyskorko 1.1. – 31.12.2014: 7,50 %

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Alueiden kehityksessä on havaittavissa pitkän ajan muutostrendejä, muutamien vuosien jaksoissa tapahtuvia suhdannevaihteluja ja lyhyen ajan heilahteluja. Peräkkäisten vuosien erot voivat olla suuria ja vastakkaisia. Alueen pieni koko ja yksipuolinen tuotantorakenne lisäävät vaihteluherkkyyttä.

Tämän päivän ikääntynyt väestö asuu maaseudulla. Tulevaisuuden suurimpia kysymyksiä on, millaisia asuinpaikkoja, harrastuksia, liikkumista, vapaa-aikaa ja muita valintoja nopeasti kasvava seniorikansalaisten joukko tekee.

Peruspalvelut toteutetaan kunnissa, joko järjestämällä ja tuottamalla ne itse, kuntien välisenä yhteistyönä, seudullisesti, kuntayhtymissä tai ostaa ne yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Pääosa opetus-, ja kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista on tuotettu kunnissa tai kuntayhtymissä. Lähitulevaisuudessa ei ole ennakoitavissa sellaisia merkkejä, joilla näiden palvelujen järjestämiseen tarvittavat voimavarat (raharesurssit) lisääntyisivät oleellisesti. Tämän vuoksi kunta-alan palvelut on tuotettava niin tehokkaasti kuin se on mahdollista. Tehokkuuden lisäksi on huomioitava muut palvelutavoitteet kuten vaikuttavuus, tasa-puolisuus palvelujen saatavuudessa tietyllä etäisyydellä ja kuntalaisten todelliset tarpeet.

OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Kaustisen seutukunnan palvelutarpeen arviointi 2015 – 2025 (Toholammin kunta):

Toholammin palvelutarpeen kannalta haasteet ovat palvelurakenteen muutostarpeessa ja työikäisen väestön merkittävästä vähenemisestä väestöennusteiden mukaan.

Keskeiset johtopäätökset palvelutarpeen muutoksista vuoteen 2025 mennessä

- 1) Väestön ikääntymisen seurauksena vanhusväestölle suunnattujen palvelujen tarve kasvaa.
- 2) Lasten päivähoidon osalta palvelutarpeen ennakoidaan vähenevän lapsimäärän vähentyessä, ellei kunnallisen päivähoidon piirissä olevien lasten osuus tuntuvasti nouse nykyisestä
- 3) Perusopetuksen palvelutarve vähenee oppilasmäärien vähenemisen seurauksena
- 4) Väestömäärän väheneminen vaikuttaa sekä kunnan tulopohjaan että muihinkin kuin edellä mainittuihin palveluihin.

Väestö ja elinolot

Toholammin kunnan väestökehitys

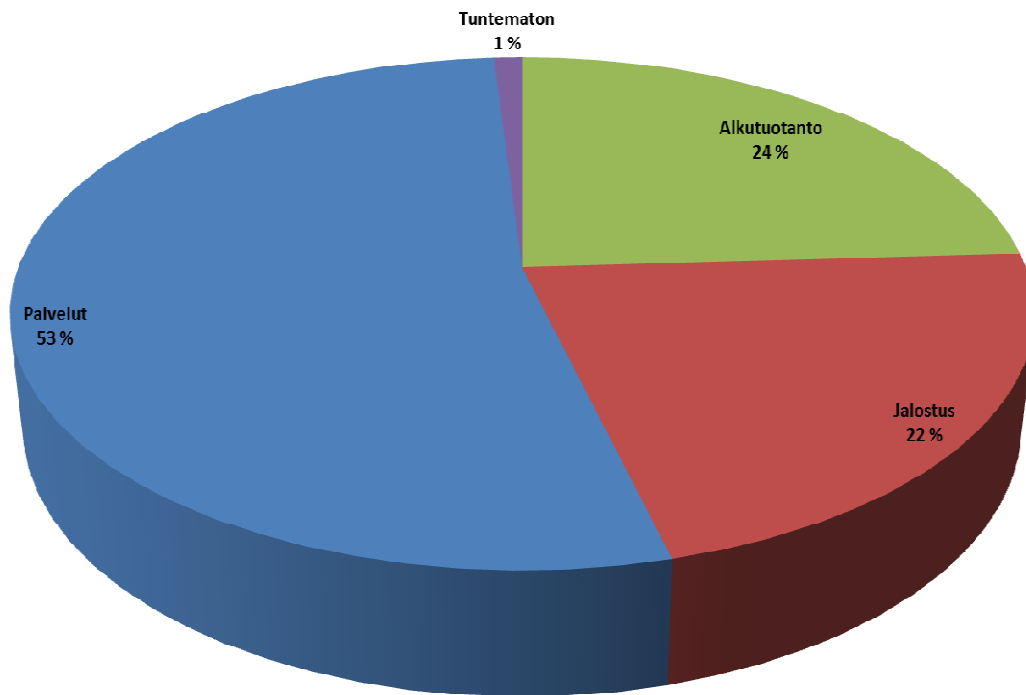
asukasluku 31.12.2013 = 3385

asukasluku 31.12.2014 = 3356

ELINKEINORAKENNE 2012

Toholammin kunnan elinkeinorakenne: Alkutuotanto 24,1 %, Palvelut 52,9 %, Jalostus 21,9 % ja Tuntematon 1,1 %.

Toholammin elinkeinorakenne 2012

Työpaikat toimialoittain 31.12.2012

Aluejako 2010

Lähde: Tilastokeskus - Työssäkäyntitilasto

	Keski- Pohjanmaa	Kaustisen sk	Toholampi	Kokkolan sk
Molempien sukupuolien yhteensä				
Kaikki toimialat yhteensä	28686	6093	1241	22593
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	2549	1418	295	1131
B Kaivostoiminta ja louhinta	32	30	1	2
C Teollisuus	4374	697	158	3677
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	224	16	3	208
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	137	24	15	113
F Rakentaminen	1687	397	53	1290
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	3465	481	105	2984
H Kuljetus ja varastointi	1879	416	113	1463
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	725	133	35	592
J Informaatio ja viestintä	530	32	1	498
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	368	73	20	295
L Kiinteistöalan toiminta	145	16	3	129
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	1008	213	19	795
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	1428	233	60	1195
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	1052	234	42	818
P Koulutus	2298	451	71	1847
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	5212	851	163	4361
R Taiteet, viihde ja virkistys	418	67	2	351
S Muu palvelutoiminta	850	214	68	636
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroita	0	0	0	0
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	305	97	14	208

	2012	2011	2010	2009	2008
Työpaikat	1241	1133	1154	1236	1290
Työpaikkaomavaraisuus %	93,2	82,4	83,5	87,4	87,6
Huoltosuhte	69,7	66,9	65,6	63,6	62,4
Koko väestö 15-64v	2019	2088	2102	2135	2178
Työllinen työvoima	1331	1375	1382	1414	1473
Työllisyysaste	65,10 %	65,20 %	65,10 %	65,40 %	67,20 %
Yritykset	361	368	369	372	374
Maatilat	190	197	196	206	206

TYÖTTÖMYYSASTE

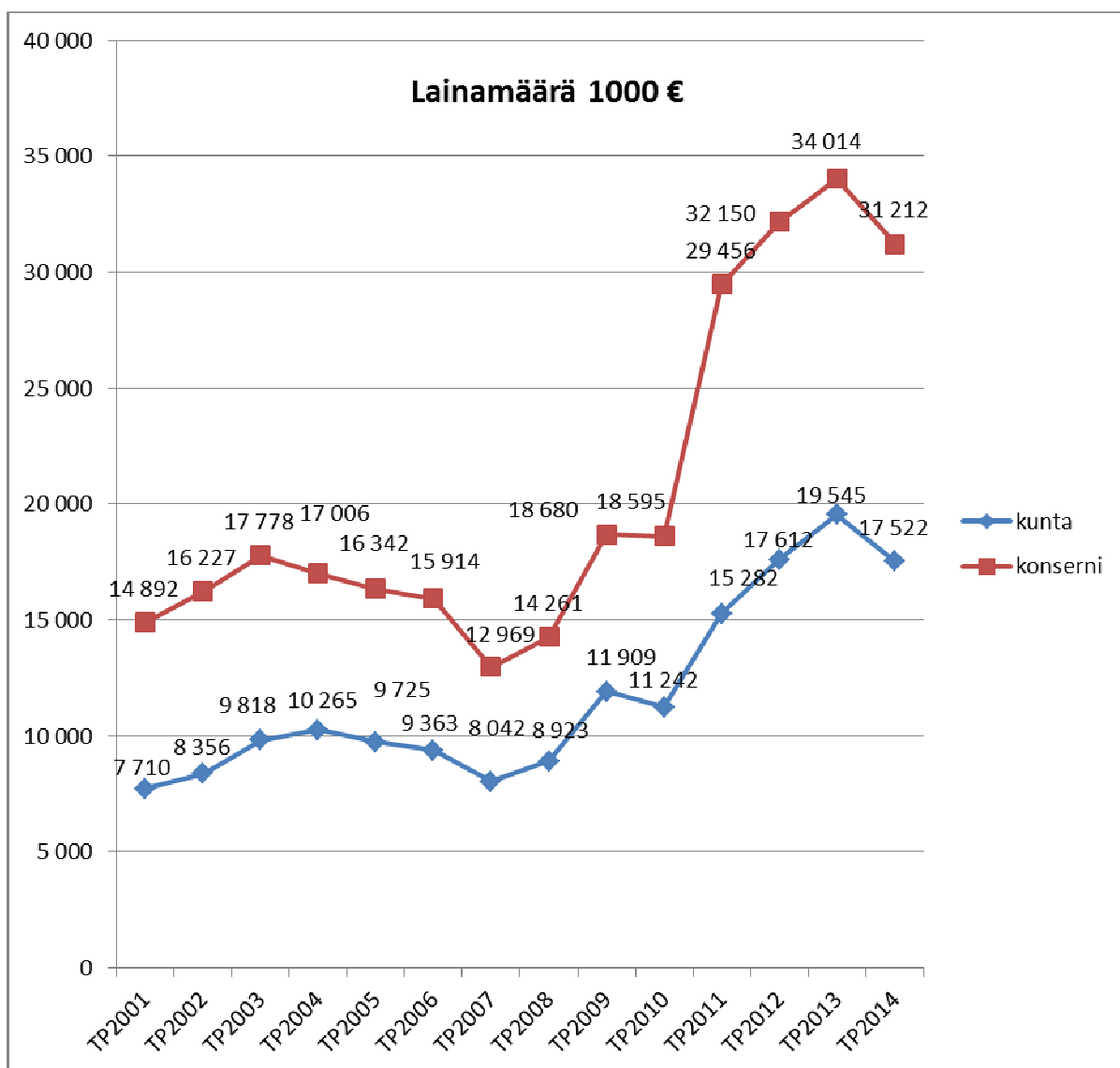
Toholammin kunnan työttömyysaste vuonna 2014 oli keskimäärin 7,5 %, korkeimmillaan työttömyysaste oli heinä- ja joulukuussa 8,5 %. Työttömiä oli kuukausittain keskimäärin 108 henkeä.

VEROTUS

Tuloveroprosentti 21,50

Kiinteistöveroprosentit 2014

- yleinen veroprosentti	1,00 %
- vakituiset asuinrakennukset	0,45 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti	0,90 %
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti	2,10%
- yleishyödyllisen yhdistyksen kiinteistöveroprosentti	0,00 %

Toholammin kunnan lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 17,5 milj. euroa, kun se edellisen vuoden lopussa oli 19,5 milj euroa. Kuntakonsernin lainakanta oli vuoden 2014 lopussa 31,2 milj euroa, kun se edellisen vuoden lopussa oli 34,0 milj euroa.

Vuonna 2014 lainoja oli kunnalla 5221 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 69,9 %

Vuonna 2013 lainoja oli kunnalla 5774 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 75,9 %

Vuonna 2014 lainoja oli koko kuntakonsernilla 9300 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 92,05 %.

Vuonna 2013 lainoja oli koko kuntakonsernilla 10048 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 97,17 %.

3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toholammin kunnan maksuvalmiuteen vaikuttaa tilikauden investoinnit. Rahoitus on hoidettu sekä lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla että pitkäaikaisille kiinteäkorkoisilla lainoilla. Lainojen korkotaso on ollut poikkeuksellisen matala.

3.2.5 Kunnan henkilöstö

	2014	2013
Palkat ja palkkiot yhteensä	8 910 339,27	9 052 712,21
Henkilöstömäärä	301	313

3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien hallintaa on kuvattu Konsernivalvontaohjeessa, Tietoturvapoliitikassa ja Turvallisuussuunnitelmassa. Tapaturmariskien kartoitus on suoritettu työterveyshuollon toimesta vuonna 2007. Kunnan riskien arviointia ja hallintaa suoritetaan johtoryhmän toimesta.

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2013 Novum Oy:n vakuutusmeklarin toimesta. Vakuuttaminen on toteutettu riittävällä tavalla vahinkoriskien rajaamiseksi.

Muutoksenhaut kunnan toimielinten päätöksistä (päätyneet ja vireillä olevat):

Korpelan Voima kuntayhtymän perussopimus:

Kunnallisasiaa koskeva Kokkolan kaupunginhallituksen valitus:

- Kokkolan kaupungin valitus Vaasan hallinto-oikeudelle Toholammin kunnanvaltuuston päätöksestä 14.12.2009 § 87 koskien Korpelan Voima ky:n perussopimuksen muuttamista (Kalajoen omistusosuuden lisääminen Korpelan Voima ky:ssä).
- Korkein hallinto-oikeus on 6.6.2014 antamalla päätöksellään tutkinut valituksen ja hylännyt se. Hallinto-

oikeuden päätöstä ei muuteta. Lausuminen Toholammin kunnanvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta raukeaa. Kokkolan kaupunginhallituksen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään.

Kuntayhtymän jäsenyyttä koskeva hallintoriita-asia / Korpelan Voima kuntayhtymän hallituksen ja Kokkolan kaupunginhallituksen valitukset:

- Korkein hallinto-oikeus on 6.6.2014 antamallaan päätöksellä hylännyt valitukset seuraavin perustein:

1. . Korkein hallinto-oikeus kumoaa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen siltä osin kuin hallinto-oikeus ei ole tutkinut Korpelan Voima kuntayhtymän hallituksen hakemusta. Korpelan Voima kuntayhtymän hallituksen hakemus tutkitaan ja hyväksytään. Korkein hallinto-oikeus vahvistaa, ettei Kokkolan kaupunki ole tullut kuntayhtymän jäseneksi 1.1.2008 tapahtuneiden kuntaliitosten johdosta. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta siltä osin kuin hallinto-oikeus on hylännyt Kokkolan kaupunginhallituksen hakemuksen.

2. Korkein hallinto-oikeus kumoaa hallinto-oikeuden päätöksellä Korpelan Voima kuntayhtymälle asetetun velvollisuuden korvata Kokkolan kaupungin oikeudenkäyntikulut. Muutoin hallinto-oikeuden ratkaisua oikeudenkäyntikulujen osalta ei muuteta.

3 . Oikeudenkäyntikuluja korkeimmassa hallinto-oikeudessa koskevat vaatimukset hylätään.

Toholammin kunnan talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2013 – 2016:

- Eero Halmetojan kunnallisvalitus Toholammin kunnanvaltuuston päätöksestä 26.8.2013 § 52 siltä osin kuin se koskee Keski-Pohjanmaan konservatoriolle maksettavaa kuntaosuutta ja valtuutetun esteellisyyttä asian käsittelyyn.

- Juhani Ahosen, Airi Kentalan ja Seppo Kuljun kunnallisvalitus, jolla he vaativat samaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin se koskee etälukioyhteistyön lopettamista.

- Vaasan hallinto-oikeuden päätös 30.1.2014, jolla se poistaen kunnanvaltuuston päätökseen liitetyn valitusosoituksen jättää em. henkilöiden valitukset tutkimatta.

Toholammin kunnan vuoden 2014 talousarvio ja taloussuunnitelma 2014 – 2016:

- Eero Halmetojan valitus Vaasan hallinto-oikeudelle vuonna 2013 Toholammin kunnanvaltuuston päätöksestä 9.12.2013 § 82 hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma sekä sen yhteydessä tehty päätös kansalaisopiston ja konservatorion toiminnan jatkamisesta.

- Kunnanhallituksen lausunto 27.1.2014 Vaasan hallinto-oikeudelle valituksen johdosta.

- Asia on Vaasan hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Lukion ja perusopetuksen yhteisen lehtorin viran muuttaminen virkasuhteiseksi tuntiopettajuudeksi, perusopetuksen lehtorin viran muuttaminen virkasuhteiseksi tuntiopettajuudeksi ja alakouluverkoston supistaminen

- Ville Suomalain valitus valtuuston päätösten § 14, 15 ja 16 (14.5.2014) kumoamisesta lainvastaisina.
- Kunnanhallituksen lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle valituksen johdosta. Toholammin kunnanhallitus katsoo, että kunnanvaltuusto on 14.5.2014 kokoontunut laillisessa järjestyksessä ja ollut päätösvaltainen. Toholammin kunnanhallitus pyytää hallinto-oikeutta hylkäämään Ville Suomalain valituksen perusteettomana.
- Asia on Vaasan hallinto-oikeuden käsittelyssä.

Ympäristövastuiden osalta todetaan seuraavaa:

Toholammin kunnalla ei ole tiedossa olevia ympäristövastuita.

3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Selonteon taustaa

Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Selvityksen perusteena on Toholammin kunnan sisäisen valvonnan ohjeistus. Riskien hallintaa sekä muihin toiminnan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyviä asioita on käsitelty Konsernivalvontaohjeessa, Tietoturvapoliitikassa ja Turvallisuussuunnitelmassa. Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöskertomus kuvaavat osaltaan sisäisen valvonnan järjestämistä.

Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Talousarvion ja -suunnitelman mukaisten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan kuukausittain johtoryhmässä sekä raportoidaan hallitukselle. Raportoinnin yhteydessä selvitetään toimintaympäristön muutoksia, ja niiden vaikutuksia kunnan toimintaan. Sosiaali- ja terveystoimen siirtyminen alueelliseksi toiminnaksi ja lomatoimen toiminta-alueen laajentuminen ovat tuoneet muutoksia valvontaan.

Osastopäälliköt ovat raportoineet osavuosikatsauksessa toiminnan ja talouden kehityksestä ja oleellisista poikkeamisista tavoitteeseen ja edellisen vuoden tilanteeseen nähden. Toiminnan tarkastelu on toteutettu kunnanjohtajan ja osastopäälliköiden välisillä tilannekatsauksilla ja vapaamuotoisilla kehittämiskeskusteluilla.

Sisäisen valvonnan ohje ja konserniohje on uusittu vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Sisäisen tarkastuksen organisointi 2014

Sisäinen tarkastus on osittain ulkoistettu. Valtuustokaudella tilintarkastusyhteisönä on toiminut Oy Auditor Ab. Tarkastuksessa todennetaan voimassa olevat sisäisen valvonnan ohjeet. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta valvotaan jatkuvasti muun tarkastuksen yhteydessä sekä erikseen valituilla painopistealueilla. Tavoitteena on toteuttaa Oy Auditor Ab:n lanseeraama sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan kysymys-sapluunan mukainen arviointi.

Työpaikkahäirinnän ohjeistus on voimassa myös kunnan tytäryhtiöissä.

Viranhaltijat ovat omalta osaltaan suorittaneet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti tarkastusta ja valvontaa ja raportoineet siitä esimiehilleen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lautakuntien alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin lautakunnille tiedoksi lautakuntien kokouksissa. Lautakuntien ja kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin kunnanhallitukselle tiedoksi kunnanhallituksen kokouksissa. Päätökset mainittiin esityslistalla ja päätösluettelot toimitettiin esityslistan mukana.

Päätösten valmistelussa pyrittiin erityiseen tarkkuuteen lakien ja säännösten noudattamisessa ja tarvittaessa jo valmisteluvaiheessa käytettiin lakimiesten ja tilintarkastajan asiantuntemusta. Hallintosääntö määrittelee aukottomasti päätösvallan ja sitä noudatettiin toiminnassa.

Omaisuuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä eikä niissä ole jouduttu korvaus- tai muihin oikeudellisiin vastuisiin.

Irtaimesta omaisuudesta on kalustoluettelot.

Sopimustoiminta

Voimassaolevilla sopimuksilla ei ole ollut kunnalle negatiivisia seurauksia. Sopimusten noudattaminen ja niiden vanhentumisajan seuraaminen kuuluu kunkin hallintokunnan vastuulliselle viranhaltijalle.

Sopimusten järjestelmällisestä seuraamisesta ja vastuuhenkilön nimeämisestä on syytä muistuttaa hallintokuntaa vuoden 2015 aikana.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäiseen tarkastukseen ei ole osoitettu erillisiä omia resursseja eikä palveluja hankita ulkopuolelta.

Kunnanhallituksen valitsevat tarkastajat tarkastavat kunnan käteiskassat vuosittain. Edellisessä tarkastuksessa ei havaittu virheitä käteiskassoissa.

3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tunnusluvut on laskettu kunnan **ulkoisesta** tuloslaskelmasta, josta kunnan **sisäiset erät on eliminoitu**.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys tilikaudelle jaksotettuihin menoihin, jotka laskelmassa on esitetty määrättyssä etuoikeusjärjestyksessä. Tulorahoituksen riittävyys arvioidaan toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tuloslaskelmassa on mukana viemäriliikelaitos.

TULOSLASKELMA 1000 € (sis. Viemäriiikelaytos)

	2014	2013
Toimintatuotot	9 941,2	10 172,9
Valmistus omaan käyttöön	0,0	7,6
Toimintakulut	-27 205,7	-27 971,2
Toimintakate	-17 264,5	-17 790,7
Verotulot	10 129,6	9 883,0
Valtionosuudet	9 337,2	9 389,2
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	33,5	32,7
Muut rahoitustuotot	29,8	9,9
Korkokulut	-349,9	-385,1
Muut rahoituskulut	-9,9	-6,9
Vuosikate	1 905,8	1 132,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 604,9	-908,2
Tilikauden tulos	300,9	223,9
Tilinpäätössiirrot	17,7	17,7
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	318,6	241,6

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut,%	36,55 %	36,36 %
Vuosikate/Poistot,%	118,75 %	124,65 %
Vuosikate, euroa/asukas	567,89	334,45
Asukasmäärä	3 356	3 385

Toholammin kunnan toimintakate tilinpäätöksessä 2014 on -17 264 561,05 euroa. Toimintakate on 2,96 % eli 526.129,37 euroa parempi kuin vuonna 2013.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on erilainen eri kunnissa ja siihen vaikuttavat mm. kunnan oman toiminnan määrä (lukio, terveyskeskus). Alkuperäinen talousarvio tilikaudelle 2014 oli budjetoitu 49.714 euroa alijäämäiseksi (kunta -16.884 euroa ja viemäriiikelaytos -32.830 euroa).

Tilikauden aikana kunnanvaltuusto hyväksyi 6.10.2014 § 32 investointiosaan määrärahamuutoksen energian säästöinvestointeihin osoitetusta 400 000,00 euron määrärahasta 27 006,42 euroa Vastaanottohalli I:n lämmitysmuodon muutokseen öljystä kaukolämpöön. Kunnanhallitus hyväksyi 27.10.2014 § 233 investointiosaan määrärahamuutoksen 100.000,00 euroa energiansäästöhankeesta terveyskeskuksen ilmanvaihtokoneiden ja lämmönvaihtimien uusimiseen.

Kunnanhallitus hyväksyi 18.6.2014 § 165 Toholammin Energia Oy hallituksen hakemuksen Kuntarahoitus Oy:lle lainan 15400/11 takaisinmaksuehtojen muuttamisesta siten, että lainalle myönnetään kahden vuo-

den maksuvapautus, laina - ajan pysyessä ennallaan. Kunnanhallitus hyväksyi 6.10.2014 § 226 Rautamikko ry:n hakemuksen 109 896,87 euron lainan lyhennysvapaudesta otettavan uuden lainan takaisinmaksamisen ajaksi, kuitenkin enintään viiden vuoden ajaksi. Kunnanhallitus hyväksyi 18.12.2014 § 307 Kannuksen ja Toholammin vammaisten asumispalveluyhdistys ry:lle myönnetyn lainan korkoehdojen tarkistuksen laina-ajalle 31.12.2014 - 29.12.2017 ja saattoi päätöksen kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Toimintatuottoja kertyi 231 710,93 euroa vähemmän kuin vuonna 2013 ja toimintamenoja oli 765 422,32 euroa vähemmän kuin vuonna 2013. Toimintatuotoista eniten vähenivät myyntitulot 90 883,12 euroa. Vastaavasti toimintakuluista vähenivät eniten palvelujen ostot 551 495,87 euroa. Suurin säästö palvelujen osissa tuli Jytan peruspalveluista; yhteensä 441000 euroa. Summa sisältää kuitenkin kertaluonteisia tuloeria 172000 €. Myös henkilöstökulut vähenivät vuodesta 2013 142 372,94 euroa eli 1,57 %.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku, joka arvioi rahoituksen riittävyttä. Perusolettamus on, että terveessä taloudessa sen on katettava poistot. Vuoden 2014 vuosikate on positiivinen ja kattaa poistot.

Toholammin kunnan vuosikate on 1.905.827,75 euroa, mikä on 567,89 euroa/asukas.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöksessä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

Toholammin kunnan tilikauden tulos on ylijäämäinen 318 639,29 euroa.

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista on 36,54 %. Tunnusluku osoittaa kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Jos tilannetta tarkastellaan toisin päin 63,46 % toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella. **Vuosikate prosentteina poistoista** kuvaa tulo-rahoituksen riittävyttä. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Luku on **118,75 %**. **Vuosikate euroa/asukas** tunnusluvulla arvioidaan tulo-rahoituksen riittävyttä. Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei ole voitu asettaa, koska mm. kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi sekä kuntien erilaiset veroprosentit vaikuttavat vuosikatetavoitteen asettamiseen kunnassa. Toholammin kunnan vuosikate on **567,89 euroa/asukas**.

3.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä saatavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA 1000 € (sis. Viemäri liikelaitos)

	2014	2013
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 905,8	1 132,0
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	6,1	-5,6
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-981,0	-1 182,8
Rahoitusosuudet investointimenoihin	111,0	188,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1,3	16,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 043,2	148,1
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-123,0	-67,4
Lyhtyaikaisten lainojen muutos	-1 900,0	2 000,0
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5,8	3,6
Vaihto-omaisuuden muutos	7,6	6,7
Saamisten muutos	333,0	-1 467,0
Korottomien velkojen muutos	356,1	-643,3
Rahoituksen rahavirta	-1 332,1	-167,4
Rahavarojen muutos	-288,9	-19,3
Kassavarat 31.12.	602,4	891,4
Kassavarat 1.1.	891,4	910,6

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-5 965	-8 034
Investointien tulorahoitus, %	219,07	113,81
Lainanhoitokate	4,77	3,35
Kassan riittävyys, pv	7,67	11,00
Asukasmäärä	3 356	3 385

Investointien tulorahoitus % kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai toimintapääomalla. Toholammin kunnan investointien tulorahoitusprosentti on 219,07 %.

Pääomamenojen tulorahoitus % on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä. Pääomamenojen tulorahoitusprosentti on 191,93 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tunnusluvun laskennassa on käytetty todellisia lyhennyksiä. Kunnan tunnusluku on 4,77. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon 1 tai suurempi. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 – 2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluku 7,67 ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulisi kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot. Rahoitusnäkökulmasta arvioiden vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainanlyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävydestä voidaan tehdä johtopäätöksiä onko kunnan talous tasapainossa vai ei. Tilikauden vuosikate on positiivinen ja tulos riittää suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen ja valtakunnallisen arviointitavan mukaan kohdistuu luokkuun 2.

<p>1 Ylijäämäinen tai vahva talous</p> <p>Vuosikate riittää sekä korvausinvestointeihin että toteutettujen investointien rahoittamiseen otettujen lainojen takaisinmaksuun.</p>	<p>2 Tasapainossa oleva talous</p> <p>Vuosikate riittää suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Sumupoistojen tulisi vastata vuotuisia korvausinvestointeja.</p>
<p>3 Heikko talous</p> <p>Vuosikate on positiivinen, tilikauden tulos negatiivinen.</p>	<p>4 Kriisitalous</p> <p>Vuosikate on negatiivinen.</p>

3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseen tunnusluvut ovat ylijäämää lukuun ottamatta heikentyneet edellisestä vuodesta, mikä osoittaa että kunnan talous ei ole pysyvästi tasapainossa.

Seuraavalla sivulla on Toholammin kunnan tase tuhansina euroina vuosilta 2013 - 2014 sekä taseen tunnusluvut. Tase sisältää viemäri liikelaitoksen.

TASE 31.12.2014 (1000 €) JA SEN TUNNUSLUVUT (sis. Viemäri liikelaitos)

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335,3	9 335,3
Aineettomat oikeudet	3,7	13,9	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	831,6	590,0
Muut pitkävaikutteiset menot	52,3	58,4	Tilikauden yli-/alijäämä	318,6	241,6
Aineettomat hyödykkeet yht.	56,0	72,3	Oma pääoma yhteensä	10 485,5	10 166,9
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	1 724,7	1 724,7	Poistoero	456,7	474,4
Rakennukset	17 813,3	18 182,5	Poistoero ja vapaaeht. var.yht.	456,7	474,4
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 336,7	3 117,1	PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	484,0	537,7	Muut pakolliset varaukset	235,0	235,0
Muut aineelliset hyödykkeet	15,4	15,4	Pakolliset varaukset yht.	235,0	235,0
Ennakkomaksut ja kesken-			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
eräiset hankinnat	247,7	770,5	Valtion toimeksiannot	3,3	5,4
Aineelliset hyödykkeet yht.	23 621,8	24 347,9	Lahjoitusrahastojen pääomat	14,7	20,4
Sijoitukset			Toimeksiantojen pääomat yht.	18,0	25,8
Osakkeet ja osuudet	4 549,2	4 549,2	VIERAS PÄÄOMA		
Muut lainasaamiset	777,2	777,2	Pitkäaikainen		
Sijoitukset yht.	5 326,4	5 326,4	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 826,9	14 009,9
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	29 004,2	29 746,6	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	133,0	124,4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaik.vieras pääoma yht.	13 959,9	14 134,3
Valtion toimeksiannot	3,3	5,4	Lyhytaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1,1	1,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 694,7	5 534,7
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	4,4	6,4	Saadut ennakot	197,3	63,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Ostovelat	853,8	618,4
Vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	267,4	266,2
Aineet ja tarvikkeet	0,0	7,6	Siirtovelat	1 780,7	1 803,8
Vaihto-omaisuus yht.	0,0	7,6	Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	6 793,9	8 286,3
Saamiset			Vieras pääoma yhteensä	20 753,8	22 420,6
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 948,8	33 322,5
Myyntisaamiset	326,7	369,8			
Lainasaamiset	1 161,7	1 385,7	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Muut saamiset	828,1	905,9	Omavaraisuusaste, %	34,46 %	31,99 %
Siirtosaamiset	21,1	9,1	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69,90 %	75,93 %
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 337,6	2 670,5	Kertynyt yli-/alijäämä 1000€	1 150	832
Saamiset yht.	2 337,6	2 670,5	Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	343	246
Rahat ja pankkisaamiset	602,4	891,4	Lainakanta 31.12. 1000€	17 522	19 545
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 948,8	33 322,5	Lainakanta 31.12. €/as	5 221	5 774
			Lainasaamiset, 1000€	777	777
			Asukasmäärä	3 356	3 385

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Toholammin kunnan omavaraisuusaste on 34,46 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Toholammin kunnan käyttötuloista 69,90 % tarvittaisiin velkojen takaisinmaksuun. Tästä voi seurata kuinka hyvin kunta voi maksaa velkansa pelkästään tulorahoituksella. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan lainakanta on vähentynyt edellisestä vuodesta 10,4 % eli 603 euroa/asukas. Lainaa oli vuoden 2014 lopussa 5.221 euroa asukasta kohden.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.6 Kokonaistulot ja -menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT v. 2014

TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	9 941 174,82	33,60	Toimintakulut	27 205 735,87	89,02
Verotulot	10 129 641,43	34,24	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	9 337 188,00	31,56	Korkokulut	349 893,38	1,14
Korkotuotot	33 543,19	0,11	Muut rahoituskulut	9 931,44	0,03
Muut rahoitustuotot	29 841,00	0,10	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot		0,00	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			- toteutumaton investointi menoksi	-7 380,00	-0,02
- Pysyvien vastaavien			- käyttöomaisuuden myyntitappiot		0,00
hyödykkeiden luovutusvoitot	-1 290,00	0,00	Investoinnit		
Investoinnit			Käyttöomaisuusinvestoinnit	981 019,60	3,21
Rahoitusosuudet investointeihin	111 046,70	0,38	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 290,00	0,00	Antolainasaamisten vähennykset		0,00
Rahoitustoiminta			Pitkäaikaisten lainojen lisäys	122 985,00	0,40
Antolainasaamisten vähennykset		0,00	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 900 000,00	6,22
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00	Oman pääoman vähennykset		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,00			
Oman pääoman lisäykset					
Kokonaistulot yhteensä	29 582 435,14	100,00	Kokonaismenot yhteensä	30 562 185,29	100,00

3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
KOY Toholammin Vuokratalot		
As Oy Kerttulanrivi		
Muut yhtiöt	2	
Toholammin Energia Oy		
Toholammin kehitys Oy		
Kuntayhtymät	4	
Keski-Pohjanmaan Erikoissairaanhoidon ja peruspalvelu ky, Kiuru		
Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä		
Keski-Pohjanmaan Liitto ky		
Korpelan Voima ky		
Osakkuusyhteisöt		1
As Oy Kultavieri		
	<hr/>	
	8	1

3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Toholammin kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2012. Konserniohje antaa konsernitason toimintaohjeet ja määrittelee konsernitason toimintaperiaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana.

Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitason tasolla tehdään esimerkiksi rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa ja henkilöstöasioissa.

3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toholammin kehitys Oy:n osakkuusyritys Bullberry Oy on yrityssaneerauksessa. Bullberry Oy:n lainasaaminen ja korkosaamiset on kirjattu saamisten arvonalennuksiin tilikaudella 2014.

ORC-voimalaitoksen kuumaöljypumput rikkoutuivat lokakuun 2013 alussa. Vakuutusyhtiöltä on haettu korvausta tuotannon keskeytyksestä, lähinnä kotimaisen polttoaineen ja polttoöljyn välisestä erosta syntyneisiin kustannuksiin. Asian käsittely on yhä kesken.

ORC-voimalaitos pistettiin seisokkiin maaliskuun lopulta 2014 syyskuun 24.päivään asti. Seisokin aikana suunniteltiin ja tehtiin lukuisia parannuksia sekä mekaniikkaan että automaatiopuolelle.

3.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on suoritettu kunnan talouskatsausten yhteydessä.

3.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)

	2014	2013
Toimintatuotot	22 368,8	22 882,9
Toimintakulut	-39 153,4	-40 419,7
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	53,8	98,6
Toimintakate	-16 730,8	-17 438,2
Verotulot	10 099,4	9 843,9
Valtionosuudet	10 832,1	10 936,1
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	172,0	157,9
Muut rahoitustuotot	38,8	42,1
Korkokulut	-561,4	-609,7
Muut rahoituskulut	-10,7	-7,4
Vuosikate	3 839,4	2 924,7
Poistot ja arvonalentumiset	-3 546,9	-2 233,1
Arvonalentumiset	-578,1	
Tilikauden tulos	-285,6	691,6
Poistoeron lis(-)/väh(+)	166,8	103,0
Vähemmistöosuudet	-0,7	-0,9
Tilikauden ylijäämä	-119,5	793,7

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut,%	57,13	56,61
Vuosikate/Poistot,%	93,07	130,97
Vuosikate, euro/asukas	1 143,99	864,02
Asukasmäärä	3356	3385

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (1000 €)

	2014		2013	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 839,2		2 924,7	
Satunnaiset erät	0,0		0,0	
Tulorahoituksen korjauserät	90,3	3 929,5	-29,7	2 895,0
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 683,5		-4 808,6	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	144,4		937,9	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	53,2	-2 485,9	16,6	-3 854,1
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 443,6		-959,1
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,0		-16,8	
Antolainasaamisten vähennykset		0,0		-16,8
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	199,4		816,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 241,4		-950,5	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 959,5	-3 001,5	2 027,2	1 892,7
Oman pääoman muutokset	30,7	30,7	-8,7	-8,7
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-29,0		18,3	
Vaihto-omaisuuden muutos	75,2		-34,8	
Saamisten muutos	839,3		-907,9	
Korottomien velkojen muutos	418,9	1 304,4	-643,7	-1 568,1
Rahoituksen rahavirta		-1 666,4		299,1
Rahavarojen muutos		-222,8		
Kassavarat 31.12.	4 753,6			
Kassavarat 1.1.	4 976,6	-223,0		
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %	151,20		75,56	
Pääomamenojen tulorahoitus, %	101,55		60,45	
Lainanhoitokate	2,44		2,27	
Kassan riittävyys, pv	40		39	
Asukasmäärä	3356		3385	

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE 31.12.2014 (1000 €)

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335,3	9 335,3
Aineettomat oikeudet	201,7	132,7	Arvonkorotusrahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	56,7	64,2	Muut omat rahastot	1 443,1	1 445,4
Ennakkomaksut	2,6	63,8	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 927,0	5 049,7
	261,0	260,7	Tilikauden yli-/alijäämä	-119,6	793,7
Aineelliset hyödykkeet				16 585,8	16 624,1
Maa- ja vesialueet	2 354,3	2 354,3			
Rakennukset	30 650,0	30 879,2	VÄHEMMISTÖOSUUDET	77,7	99,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 637,0	5 312,9			
Koneet ja kalusto	6 580,6	7 022,0	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Muut aineelliset hyödykkeet	732,9	621,9	VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-			Poistoero	760,1	877,8
eräiset hankinnat	622,0	1 429,7	Vapaaehtoiset varaukset	44,0	90,7
	46 576,8	47 620,0		804,1	968,5
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 527,5	1 877,2	Muut pakolliset varaukset	473,1	376,1
Osakkeet ja osuudet	225,2	400,4		473,1	376,1
Muut lainasaamiset	24,0	24,0	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut saamiset	1 352,0	1 386,3	Valtion toimeksiannot	198,0	244,6
	3 128,7	3 687,9	Lahjoitusrahastojen pääomat	14,7	20,4
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Muut toimeksiantojen pääomat	28,3	27,0
Valtion toimeksiannot	9,5	32,6		241,0	292,0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1,1	1,0	VIERAS PÄÄOMA		
Muut toimeksiantojen varat	11,1	10,7	Pitkäaikainen		
	21,7	44,3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 137,5	26 454,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat julkisyhteisöiltä	759,6	834,9
Vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 233,0	3 168,1
Aineet ja tarvikkeet	170,9	170,2	Siirtovelat		
Keskeneräiset tuotteet	51,8	57,2		30 130,1	30 457,2
Valmiit tuotteet	142,4	158,7	Lyhytaikainen		
Muu vaihto-omaisuus	30,1	51,7	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 240,0	6 653,4
Ennakkomaksut	58,3	90,8	Lainat julkisyhteisöiltä	75,4	71,5
	453,5	528,6	Lainat muilta luotonantajilta		
Saamiset			Saadut ennakot	240,0	119,8
Pitkäaikaiset saamiset			Ostovelat	1 514,5	1 479,0
Myyntisaamiset	11,1	11,1	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	827,2	716,0
Muut saamiset	11,1	9,9	Siirtovelat	3 069,7	2 992,6
	22,2	21,0		9 966,8	12 032,3
Lyhytaikaiset saamiset			Vieras pääoma yht.	40 096,9	42 489,5
Myyntisaamiset	1 595,6	1 549,5			
Lainasaamiset	0,0	24,0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	58 278,6	60 850,1
Muut saamiset	1 242,0	1 269,3			
Siirtosaamsiet	223,4	868,0	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
	3 061,0	3 710,8	Omavaraisuusaste, %	30,0	29,0
Rahoitusarvopaperit			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	92,0	97,0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	22,4	46,8	Kertynyt yli-/alijäämä. 1000€	5 807,3	5 843,4
Muut arvopaperit	97,6	96,2	Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	1 730,4	1 726,3
	120,0	143,0	Lainakanta 31.12. 1000€	31 212,5	34 014,0
Rahat ja pankkisaamiset	4 633,6	4 833,7	Lainakanta 31.12. €/as	9 300,5	10 048,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	58 278,6	60 850,1	Lainasaamiset, 1000€	24,0	24,0
			Asukasmäärä	3 356	3 385

Konsernin henkilöstömäärä on seuraava:

Toholammin Energia Oy

Vt. toimitusjohtaja (osa-aikainen) ja toimistovirkailija (osa-aikainen) ostopalveluna kunnalta. Lisäksi vakituinen laitosmies. Päivystykset on hoidettu osittain ostopalveluna.

Kiinteistöosakeyhtiö Toholammin Vuokralat

Isännöintipalvelu ja hallinnointi ostetaan ostopalveluna kunnalta, n. 1 henkilötyövuosi.

Talonmiespalvelut ostopalveluna.

Toholammin Kehitys Oy

Toimitusjohtaja oto. ostetaan ostopalveluna kunnalta.

Yritysasiamies, jonka palvelua kunta ostaa 3 – 5 pv/ viikko erillisellä sopimuksella 1.3.2008 alkaen. Sopimus on uusittu 2011. Tilikaudella 2014 yhtiössä on ollut 1 työntekijä.

3.8 Keskeiset liitetiedot

3.9. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.9.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ja taloussuunnitelmakaudella (KuntaL 69 §).

3.9.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tuloksen käsittely

	Kunta	Liikelaitos	Yhteensä
Tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastosiirtoja	383 312,77	-82 394,10	300 918,67
Lisätään poistoeron vähennys	17 720,62		17 720,62
Tilikauden yli-/alijäämä	401 033,39	-82 394,10	318 639,29
Edellisten tilikausien ylijäämä taseessa	1 228 110,59	-396 527,10	831 583,49
Tilikauden yli-/alijäämä	401 033,39	-82 394,10	318 639,29
Ylijäämä yhteensä 31.12.2014	1 629 143,98	-478 921,20	1 150 222,78

3.9.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnanvaltuusto on 25.8.2014 hyväksynyt talouden tasapainottamisohjelman. Kuntalain edellyttämää talouden tasapainottamisohjelmaa ei olisi lain mukaan tarvinnut tehdä koska kunnan tase on ylijäämäinen.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL65.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

4.2 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 68 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, talousarvio jakaantuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan (KuntaL 65.4 §). Samaa rakennetta noudatetaan toimintakertomukseen otettavassa talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasoksi tilikaudelle vahvistettiin **osasto netto** sis. erät mukaan lukien. Toteutumisvertailussa sitovat luvut ovat harmaalla taustalla

Hyväksyttäessä talousarviota on valtuusto määritellyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet osastojen ja vastuuhenkilöiden sitovasti noudatettavaksi. Talousarvion vastuuhenkilöt on Toholammin kunnassa määritelty 1.1.2009 voimaan tulleessa hallintosäännössä.

4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

HALLINTO-OSASTO

Vastuuhenkilö

Hallintojohtaja

Toiminta-ajatus: Hallinto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Keskitetysti hoidettu hallinto- ja talousosasto vastaa kunnan talous- ja henkilöstöpalvelujen järjestämisestä, asiointi- ja tietohallintopalveluista, hankintapalveluista, kopiointipalveluista sekä muista yleisistä koko organisaatiota koskevista tehtävistä ja näihin palveluihin liittyvien ohjeiden antamisesta.

Hallintopalvelut sisältävät asuntotoimen ja kunnan yhteispalvelujen järjestämisen. Yhteispalveluihin kuuluvat Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelukuntayhtymältä ostetut talous- ja henkilöstöpalvelut, omana toimintona tuotetut neuvonta-, posti-, puhelin-, toimistotarvike-, tulostus-, kopiointi- ja kahviopalvelut ja yhteistoimintana tuotetut valtionhallinnon palvelut.

Kunnanjohtaja vastaa elinkeinopalveluista ja yhteistoiminta-alueelle siirtyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen omistajaohjauksesta.

TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Yritysten toiminnan kehittäminen ja edellytysten parantuminen	Toholammin kehitys Oy:n toiminta ja uusien toimialojen löytyminen	Uusien yritysten lisääntyminen	Uusia yrityksiä 12 ja uusia työpaikkoja 22
Kunnan talouden seuranta	Kunnan talousarvion tasapainottaminen ja kunnan maksuvalmiuden seuranta	Tiedotetaan kunnanhallitukselle noin kerran kk:ssa sekä valtuustolle joka kokouksessa	Kunnanhallitukselle pidetty varsinaisia talouskatsauksia 6 kpl, lisäksi taloustilannetta käsitelty n. 3 kertaa tasapainottamisohjelman, tilinpäätöksen ja talousarvion yhteydessä. Valtuustolle on tiedotettu joka kokouksessa.
Taloushallinnon toiminnan tehostaminen	Taloushallinnon kustannukset	Kustannusten vähentyminen	Toiminnallisia muutoksia ei ole syntynyt, jotka alen-taisivat kustannuksia
Jytan toiminnan tehostaminen	Jytan kustannukset	Talousarviossa pysyminen ja palvelusopimuksen toteutuminen sovitusti	Jytan toimintakustannukset ovat pysyneet talousarviossa ja palvelusopimusta on noudatettu

TUNNUSLUVUT

Henkilöstö	TP2013	TA2014	TP2014
Vakinaiset viranhaltijat	5	4,5	4,5
Määräaikaiset viranhaltijat		1	1
Vakinaiset työsuhteiset			
Määräaikaiset työsuhteiset	0,25		
Muut tilapäiset			
Yhteensä	5,25	5,5	5,5

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
HALLINTO-OSASTO					
MYYNITUOTOT	506 620	0	506 620	533 834,87	27 214,87
TUET JA AVUSTUKSET	29 000	0	29 000	43 756,97	14 756,97
MUUT TOIMINTATUOTOT	504 000	0	504 000	19 781,92	-484 218,08
Tulot yht.	1 039 620	0	1 039 620	597 373,76	-442 246,24
PALKAT JA PALKKIOT	-275 450	0	-275 450	-278 968,71	-3 518,71
HENKILÖSIVUKULUT	-387 040	0	-387 040	-333 403,60	53 636,40
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	0	0	9 480,43	9 480,43
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-10 753 500	0	-10 753 500	-10 465 299,91	288 200,09
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-781 250	0	-781 250	-678 582,30	102 667,70
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-42 370	0	-42 370	-30 439,97	11 930,03
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	0	0	0	-1 523,52	-1 523,52
VUOKRAT	-82 685	0	-82 685	-73 510,73	9 174,27
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 750	0	-4 750	2 147,63	6 897,63
Menot yht.	-12 327 045	0	-12 327 045	-11 850 100,68	476 944,32
Netto ennen poistoja	-11 287 425	0	-11 287 425	-11 252 726,92	34 698,08
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-52 075	0	-52 075	-107 329,32	-55 254,32
Poistot yht.	-52 075	0	-52 075	-107 329,32	-55 254,32
Netto	-11 339 500	0	-11 339 500	-11 360 056,24	-20 556,24

Mistä:

Keskushallinto	-270 225	0	-270 225	-547 950,17	-277 725,17
JYTA	-6 850 000	0	-6 850 000	-6 408 941,32	441 058,68
Erikoissairaanhoito	-3 900 000	0	-3 900 000	-4 051 990,59	-151 990,59
Eläkevastuut ym. SOTE	-267 200	0	-267 200	-243 844,84	23 355,16
Netto ennen poistoja	-11 287 425	0	-11 287 425	-11 252 726,92	34 698,08

LOMATOIMEN OSASTO

Vastuhenkilö: Lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus: Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyriyten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien aikana.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
<p>Vuosilomat järjestetään lomavuoden aikana</p> <p>Kannustetaan yrittäjiä käyttämään tuettua maksullista lomittajapua</p>	Toteutuneet lomitukset	<p>Siirtyviä vuosilomapäiviä enintään 10 %</p> <p>Tuetun maksullisen lomittajavun käyttäjien määrä (prosentteina vuosilomaan oikeutetuista) lisääntyy vuodesta 2013</p>	<p>Siirtyviä vuosilomapäiviä 6 % myönnettyistä päivistä</p> <p>Tuettua maksullisen käyttäjiä oli 57 % vuosilomaan oikeutetuista yrittäjistä (58 % v. 2013)</p>
<p>Huolehditaan, että palvelusuunnitelmat tarkistetaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> vähintään joka 3. vuosi tehtävän tilakäynnin yhteydessä kun olosuhteissa tapahtuu muutoksia 	Tilakohtaiset palvelusuunnitelmat	<p>Vuonna 2011 tehdyt palvelusuunnitelmat on tarkistettu vuoden 2014 loppuun mennessä</p> <p>Tilakäynti tehty ja palvelusuunnitelma tarkistettu 2 kk:n kuluessa siitä, kun uudet yrittäjät ovat aloittaneet</p>	<p>Tavoitteen mukainen palvelusuunnitelman päivitys tekemättä 6 tilalle</p> <p>Uusien yrittäjien palvelusuunnitelmat on tarkistettu 6 kk:n sisällä yrittäjien aloittamisesta</p>
<p>Asiakkaat tyytyväisiä lomittajien ammattitaitoon vuosiloma- ja sijaisapulomituksissa</p> <p>Asiakkaat ovat tyytyväisiä paikallisyksikön asiakaspalveluun, tavoitettavuuteen ja tiedonsaannin riittävyyteen</p>	Asiakastyytyväisyyskysely (arviointiasteikko 1-5)	<p>Lomittajien ammattitaito</p> <ul style="list-style-type: none"> vuosilomalomituksessa: vähintään 4,0 sijaisapulomituksessa: vähintään 4,0 lomahallinnon asiakaspalvelu: vähintään 4,0 tavoitettavuus: vähintään 4,0 	<p>Lomittajien ammattitaito</p> <ul style="list-style-type: none"> vl-lomitus 4,3 sa-lomitus 4,3 <p>Lomahallinnon</p> <ul style="list-style-type: none"> asiakaspalvelu 4,4 tavoitettavuus 4,2 tiedonsaannin riittävyys 4,1
Lomituspäivän kesto on mitoitettu lain mukaisesti ja lomittajan työaika pohjautuu lomittettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta vastaavaan työaikaan	Lomituspäivän nettohinta	Lomituspäivän nettohinta ilman matkukuluja poikkeaa valtakunnallisesta keskiarvosta enintään +10%	Vertailutietoa ei ole saatavilla ennen kuin vuoden 2014 valtionkorvaustilitykset on käsitelty Melassa

Lomitusnetissä on ajantasaiset tiedot (kokonaistyöaika, tehtäväosuudet, karjatalouskellonajat) ja tietoja käytetään lomitusten suunnittelussa			Lomitusnetin tiedot ovat pääosin ajantasaiset ja niitä käytetään lomitusten suunnittelussa
Lomitusnetin hyödyntämistä asiakaspalveluissa lisätään	Lomitusnetin käyttö	Vähintään 40 % asiakkaista on tehnyt vuosilomahakemuksen Lomitusnetissä	11 % asiakkaista on tehnyt vuosilomahakemuksen Lomitusnetissä
Lomittajien Lomitusnetin käyttöä lisätään		Vähintään 70 % vakinaisista lomittajista on Lomitusnetin käyttäjiä	56 % vakinaisista lomittajista on Lomitusnetin käyttäjiä
Mobiilijärjestelmän käyttöä lisätään	Mobiilijärjestelmän käyttö	Vähintään 90 % vakinaisista lomittajista Mobiilijärjestelmässä	98 % vakinaisista lomittajista on Mobiilijärjestelmässä

TUNNUSLUVUT

Suoritteet	TP 2013	TA 2014	TP2014
Toteutuneet maatalousyrittäjien lomapäivät	32.435	32.000	31.267
Nettopäiväkustannus e/pv	155,72	162,93	156,41
Lomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä	656	650	637
Lomaan oikeutetut turkistilat	21	23	18
Lomaan oikeutetut turkistuottajat	28	28	25
Toteutuneet turkistarhaajien lomapäivät	vuosiloma 389 pv, lisävapaa 1.138 h	vuosiloma 450 pv, lisävapaa 1.300 h	vuosiloma 378 pv, lisävapaa 862 h

Henkilöstö	TP 2013	TA 2014	TP 2014
Vakituiset viranhaltijat	1,0	2	2
Määräaikaiset viranhaltijat	0,9		
Vakinaiset työsuhteiset	102 hlöä	110	110
Määräaikaiset	22 hlöä	25	13
Tilapäiset	53*	250**	46*

Työntekijöiden määrä ilmoitettu henkilöinä, ei henkilötyövuosina.

*Tilapäisiä maatalouslomittajia työsuhteessa 31.12.2013 ja 31.12.2014.

**Tilapäisiä maatalouslomittajia vuoden aikana n. 250. Luku ilmoitettu henkilöinä, ei henkilötyövuosina.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2014 €	Muutos €	TA + muutos €	TOT2014 €	Poikkeama €
LOMATOIMEN OSASTO					
MYyntITUOTOT	5 780 565	0	5 780 565	5 450 377,29	-330 187,71
MAKSUTUOTOT	744 000	0	744 000	856 976,43	112 976,43
TUET JA AVUSTUKSET	20 000	0	20 000	49 957,53	29 957,53
Tulot yht.	6 544 565	0	6 544 565	6 357 311,25	-187 253,75
PALKAT JA PALKKIOT	-4 445 600	0	-4 445 600	-4 297 891,01	147 708,99
HENKILÖSIVUKULUT	-1 232 470	0	-1 232 470	-1 316 094,04	-83 624,04
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	70 000	0	70 000	90 203,06	20 203,06
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-140 000	0	-140 000	-91 548,22	48 451,78
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-585 500	0	-585 500	-518 316,84	67 183,16
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-36 200	0	-36 200	-32 569,58	3 630,42
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-147 000	0	-147 000	-127 156,67	19 843,33
VUOKRAT	-16 595	0	-16 595	-16 385,06	209,94
MUUT TOIMINTAKULUT	-11 200	0	-11 200	-12 048,68	-848,68
Menot yht.	-6 544 565	0	-6 544 565	-6 321 807,04	222 757,96
Netto ennen poistoja	0	0	0	35 504,21	35 504,21
Netto	0	0	0	35 504,21	35 504,21

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hallitus on kokouksessaan 9.3.2015 päättänyt, että Toholammin kunnan tulee palauttaa valtiolle vuosina 2009 - 2013 perusteetta saatua valtion korvausta 10757,02 euroa (50 % perusteetta saadusta 21514,04 eurosta). Matkakorvaukset, jotka paikallisyksikkö on maksanut lomittajille vuonna 2014 ja jotka eivät ole olleet KVTES:n mukaisia, kunnan tulee vähentää kirjanpidon mukaisista kustannuksista tehtäessä Melalle valtionkorvausselvitystä varainhoitovuodesta 2014.

Kunnanhallitus on 30.3.2015 päättänyt palauttaa valtion korvausta 10757,02 euroa. Tämä kirjautuu vuoden 2015 menoksi, eikä sillä ole vaikutusta vuoden 2014 tilinpäätökseen.

TEKNINEN OSASTO

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Toiminta-ajatus: Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivous- toimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös maaseutu- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen, ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielautakunnalle kuuluvat asiat.

Palotoimi, ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutuma
Viihtyisä elinympäristö (kunnan strategia)			
Rakennetun ympäristön viihtyisyys myös tulevaisuudessa	Kuntalaisten tyytyväisyys	Katujen ja puistojen hyvä taso	Toteutunut osittain
Kuntalaisten aktiivinen osallistuminen / sähköisen tiedon lisääminen / tiedot oikeaan aikaan ja riittävän laajasti esillä	Kaksi kertaa kuukaudessa	Päivitystiheys	Kehittämistä jatketaan
Tasapainoinen talous			
Käyttötalous	Osaston talousarvion netto	Menot ja tulot tasapainossa siten, että teknisen osaston nettovaatimus täyttyy	Toteutunut
Palveluiden hinnoittelu on kohdallaan	Jälkilaskenta	Taksat ja maksut vastaavat kustannuksia	Toteutunut osittain, jatketaan kehittämistä
Palvelurakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen	Toimenpiteiden toteutuminen	Oman palvelutuotannon henkilöresurssien joustava käyttö konsernin sisällä	Toteutunut
Oman palvelutuotannon ja ulkoisten toimijoiden tasapainoinen käyttö palvelutuotannon hankinnassa	Oman tuotannon kustannusten vertailu ostopalvelujen ja vertailukelpoisten kunnan kustannusten välillä	Kustannusten optimointi	Toteutunut
Pitkäjänteinen ja hallittu omaisuuden hoito	Riittävät kunnossapitomäärärahat	Kiinteistöjen ja infra-omaisuuden onnistunut ylläpito siten, että niiden omaisuuden arvo säilyy	Määrärahojen puitteissa toteutettu

TUNNUSLUVUT

Henkilöstö	TP2013	TA2014	TP2014
Vakinaiset viranhaltijat	3	3	3
Määräaikaiset viranhaltijat	1	1	0
Vakinaiset työsuhteiset	31,5	35	31
Määräaikaiset työsuhteiset	8	1	6,5
Muut tilapäiset	1	1	0
Yhteensä	44,5	41	40,5

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
TEKNINEN OSASTO					
MYYNTITUOTOT	2 391 545	0	2 391 545	2 350 636,59	-40 908,41
MAKSUTUOTOT	19 000	0	19 000	14 885,36	-4 114,64
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	15 637,97	15 637,97
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 932 522	0	2 932 522	2 933 946,16	1 424,16
Tulot yht.	5 343 067	0	5 343 067	5 315 106,08	-27 960,92
PALKAT JA PALKKIOT	-1 303 078	0	-1 303 078	-1 204 052,49	99 025,51
HENKILÖSIVUKULUT	-445 380	0	-445 380	-391 348,47	54 031,53
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	0	0	0	7 453,53	7 453,53
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-601 607	0	-601 607	-516 129,62	85 477,38
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-1 380 251	0	-1 380 251	-1 419 642,55	-39 391,55
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-1 156 010	0	-1 156 010	-1 131 282,21	24 727,79
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	0	0	0	-199,72	-199,72
VUOKRAT	-200 658	0	-200 658	-212 850,54	-12 192,54
MUUT TOIMINTAKULUT	-300	0	-300	-33 409,08	-33 109,08
Menot yht.	-5 087 284	0	-5 087 284	-4 901 461,15	185 822,85
Netto ennen poistoja	255 783	0	255 783	413 644,93	157 861,93
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-731 580	0	-731 580	-1 283 678,58	-552 098,58
Poistot yht.	-731 580	0	-731 580	-1 283 678,58	-552 098,58
Netto	-475 797	0	-475 797	-870 033,65	-394 236,65

SIVISTYSOSASTO

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatukset: *Sivistyslautakunta* vastaa kirjasto-, päivähoito- ja opetuspalvelujen toteuttamisesta. Tavoitteena on tarjota laadukasta palvelua käytettävissä olevilla resursseilla. Sivistystoimen tulosalue käsittelee päivähoiton, esiopetuksen, perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, kirjastopalvelut sekä ostopalveluna Suomenselän kansalaisopistosta aikuis- ja taideopetuksen.

Vapaa-aikalautakunta vastaa kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluista. Lautakunta luo edellytyksiä ja innostaa kuntalaisia kulttuuri- ja liikuntaharrastuksiin sekä näiden palveluiden käyttämiseen. Vapaa-aikalautakunnan tulosalue sisältää kulttuuritoimen, liikunta- ja nuorisotyön sekä liikuntapaikat.

TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutuma
Toimintaa koululaisille	Aamu- ja iltapäivätoimintaa, kerhoja	Aamupäivätoiminta päiväkodissa esikoululaisten päivähoitoryhmän kanssa, yksi iltapäiväryhmä. Kerhot joka koulussa avustusrahoilla.	Toteutunut
Varhaisen tuen edistäminen, poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen kunnan ja JYTA:n välillä	Erityislastentarhanopettajan ennaltaehkäisevä työ ja yhteistyö neuvolan kanssa, koulukuraattorin ennaltaehkäisevä työ	Erityislastentarhanopettaja valittu, osa työajasta neuvolassa, koulukuraattori tapaa esikoulun aloittavat	Erityislastentarhanopettajahakijoita ei tullut. Kuraattorin ennaltaehkäisevä työ toteutui.
Laadukas perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhot	Perusopetuksen laatukriteerit, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukriteerit käytössä	Koulu- ja toimintakohdearvioinnin avulla maakunnallisesti valittujen kriteerien mukaan vuosittain	Toteutunut
Oppilaanohjauksen henkilöstö	Laadittu henkilöstösuunnitelma	Suunnitelma yläkoulun ja lukion oppilaanohjaushenkilöstöstä	Oppilaanohjaushenkilöstö jatkaa työssään.
Lukiossa keskipohjalainen kurssitarjottimen käyttö	Kurssitarjottimen kurssit	Verkko-opetus vähintään 2 kurssia ryhmälle, jossa ryhmäkokovaatimus täyttyy.	Kaksi pääasiassa verkkokurssina toteutettua kurssia toteutettu Kannukseen.
Hankerahoituksen hakeminen ja kehitystyö	Kunnan omat ja kuntien yhteiset hankkeet	Tavoite 1 – 2 hanketta	Useampia hankkeita toteutunut
Opetushenkilöstösuunnitelma vuoteen 2020	Työryhmä	Työryhmä (stj, siv.ltk:n jäsenet, kh:n edustus) asetettu ja toiminnassa.	Työryhmän toiminta jatkuu kouluverkkopäätöksen jälkeen.
Opetussuunnitelmien uudistaminen	Paikallisten opetussuunnitelmien uudistaminen	Opetussuunnitelmatyöryhmät asetettu ja työskentely alkanut	Maakunnallinen ops-työ aloitettu
Tiedonhaun opetus, verkkokirjaston, e-kirjojen ja kirjaston laitteiden, kuten tablettien, käyttöopastus	Yksittäiset opastukset ja järjestetyt tilaisuudet	Perusopetuksen ja lukion oppilaat ja kirjaston vakituiset asiakkaat osaavat käyttää verkkokirjastoa ja laitteita	Toteutunut

Ilmaisten tiedotuskanavien tehokas käyttö. Sosiaalisen median hyödyntäminen. Kulttuuritoimen verkkosivujen päivittäminen.	Facebook-sivujen luominen. Ilmaiskanaviin syötettyjen tapahtumatietojen määrä. Verkkosivujen päivitys.	Luotu kulttuuripalveluille Facebook-sivut. Tilaisuuksista tiedotettu verkkokalentereissa, facebookissa, Keski-Pohjanmaan menopalstalla ja radion menolistalla. Kulttuuritoimen verkkosivut päivitetty.	Toteutunut. Tapahtumista tiedottaminen ja verkkosivujen päivitys jatkuu.
Kulttuuripalvelujen saavutettavuus turvataan. Tuetaan kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua kulttuuritoimintaan, omaehtoiseen taiteen tekemiseen ja harrastamiseen.	Kunnan taloudellinen sitoutuminen kulttuuripalveluiden järjestämiseen. Tilaisuuksien määrä. Pääsymaksujen kohtuullisena säilyttäminen.	Yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa järjestetty n. 100 tilaisuutta. Kulttuuritilaisuuksien pääsymaksut pääsääntöisesti 5 – 15 €.	Tilaisuuksia ja toimintaa runsaasti. Osallistuttu 117 tilaisuuden järjestämiseen. Kulttuuritilaisuuksien pääsymaksut pääsääntöisesti 5 – 15 €.
Kansalaisopiston ja konservatorion musiikin opetuksen toiminnan laajuuden ja opetuksen tason turvaaminen	Puhallinorkesterin opetustoiminnan järjestäminen. Konservatorion oppilaspaikat.	Puhallinorkesterin opetustoiminnan järjestäminen kansalaisopiston ryhmänä. Konservatorion oppilaspaikkojen säilyttäminen orkesteritoiminnan kannalta riittävänä.	Toholammin Puhallinorkesteri ja Lampin PuhkuJunnut toimivat kansalaisopiston ryhmänä. Oppilaspaikkoja käytössä syksyllä 38.
Huomioidaan ikääntyvä väestö kuntarakenteessa ja hyvinvointipalveluiden tuottamisessa (liikunta ja virkistys)	Tarjottujen toimintojen määrä.	Varataan ohjaustunteja 2 - 4 viranhaltijan viikkotyömäärästä ikääntyvien hyvinvointipalveluiden tuottamiseen.	Ikääntyvien ohjattuja liikuntaryhmiä toimi kevät- ja syyskaudella neljä ryhmää/vko. Yhdessä ryhmässä keskimäärin 12-15 henkilöä. Jussinpirtin ohjattu toiminta aktivoitui kovasti kuluneena vuonna ja käyntikertoja kirjattiin 462 kpl.
Liikunta-alueiden kunnossapito Urheiluhallin peruskorjaus	Kävijämäärät, työvoima kunnossapitoon	Tuetaan omaehtoista liikuntaa pitämällä yhteisesti käytössä olevat liikunta- ja latualueet kunnossa. Oppisopimustyöntekijä/seura avustaa tavoitteessa. Peruskorjauksen aloittaminen vuoden 2014 aikana.	Toteutunut kevään osalta oppisopimustyöntekijän työpanoksella+ostopalveluna hiihtolatujen teko hiihtojaostolta sekä erämaalatujen teko Markku Wirkkalalta. Urheiluhallin peruskorjaus aloitettiin syksyllä 2014. Toiminta siirtyi väistötiloihin lokakuun lopussa.

Liikunta-alueiden kunnossapito	Toimivuus + henkilöstöresurssi	100 %	Toteutunut. Oppisopimustyöntekijä ½ hlötyövuotta ollut käytössä.
--------------------------------	--------------------------------	-------	--

TUNNUSLUVUT

Suoritteet	TP2013	TA2014	TP2014
Päivähoitopaikat	77,5	99	72
Esikoulun oppilaat 20.9.	56	45	48
Aamu- ja iltapäivätoiminta 20.9.	12	19	20
1 - 6 lk oppilaat 20.9.	267	281	271
Pikku Hermannin 20.9.	8	8	6
7 - 9 lk oppilaat 20.9.	147	150	149
Perusopetus yhteensä 20.9.	422	437	426
Llukion oppilaat 20.9.	87	75	67
Kulttuurisalin tilaisuudet	228	200	259
Kulttuurisalin kävijämäärä		7000	6471
Kulttuuritoimen vuokramenot suhteessa nettokäyttökustannuksiin %	39,73 %	47,40 %	

Henkilöstö	TP 2013	TA 2014	TP 2014
Vakinaiset viranhaltijat	51,8	51,8	50,8
Määräaikaiset viranhaltijat	2	2	3
Vakinaiset työsuhteiset	25,3	27,2	25,2
Määräaikaiset työsuhteiset	2,8	2	3
Muut tilapäiset	0	0	0
Yhteensä	81,9	83	82

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
SIVISTYSOSASTO					
MYYNTITUOTOT	384 761	0	384 761	396 113,38	11 352,38
MAKSUTUOTOT	146 100	0	146 100	166 708,32	20 608,32
TUET JA AVUSTUKSET	71 000	0	71 000	104 289,12	33 289,12
MUUT TOIMINTATUOTOT	37 310	0	37 310	47 079,58	9 769,58
Tulot yht.	639 171	0	639 171	714 190,40	75 019,40
PALKAT JA PALKKIOT	-3 313 748	0	-3 313 748	-3 233 322,19	80 425,81
HENKILÖSIVUKULUT	-983 490	0	-983 490	-901 367,31	82 122,69
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	3 000	0	3 000	65 940,38	62 940,38
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-122 008	0	-122 008	-116 542,64	5 465,36
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-1 235 731	0	-1 235 731	-1 237 530,20	-1 799,20
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-181 587	0	-181 587	-167 700,21	13 886,79
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-225 500	0	-225 500	-281 805,70	-56 305,70
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	0	0	0	-4 250,00	-4 250,00
VUOKRAT	-1 441 479	0	-1 441 479	-1 433 458,80	8 020,20
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 400	0	-1 400	-6 801,12	-5 401,12
Menot yht.	-7 501 943	0	-7 501 943	-7 316 837,79	185 105,21
Netto ennen poistoja	-6 862 772	0	-6 862 772	-6 602 647,39	260 124,61
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-52 115	0	-52 115	-52 271,00	-156,00
Poistot yht.	-52 115	0	-52 115	-52 271,00	-156,00
Netto	-6 914 887	0	-6 914 887	-6 654 918,39	259 968,61

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
MYYNTITUOTOT	9 063 491	0	9 063 491	8 730 962,13	-332 528,87
MAKSUTUOTOT	909 100	0	909 100	1 038 570,11	129 470,11
TUET JA AVUSTUKSET	120 000	0	120 000	213 641,59	93 641,59
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 473 832	0	3 473 832	3 000 807,66	-473 024,34
Tulot yht.	13 566 423	0	13 566 423	12 983 981,49	-582 441,51
PALKAT JA PALKKIOT	-9 337 876	0	-9 337 876	-9 014 234,40	323 641,60
HENKILÖSIVUKULUT	-3 048 380	0	-3 048 380	-2 942 213,42	106 166,58
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	73 000	0	73 000	173 077,40	100 077,40
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-11 617 115	0	-11 617 115	-11 189 520,39	427 594,61
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-3 982 732	0	-3 982 732	-3 854 071,89	128 660,11
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-1 416 167	0	-1 416 167	-1 361 991,97	54 175,03
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-372 500	0	-372 500	-408 962,37	-36 462,37
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	0	0	0	-5 973,24	-5 973,24
VUOKRAT	-1 741 417	0	-1 741 417	-1 736 205,13	5 211,87
MUUT TOIMINTAKULUT	-17 650	0	-17 650	-50 111,25	-32 461,25
Menot yht.	-31 460 837	0	-31 460 837	-30 390 206,66	1 070 630,34
Netto ennen poistoja	-17 894 414	0	-17 894 414	-17 406 225,17	488 188,83
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-835 770	0	-835 770	-1 443 278,90	-607 508,90
Poistot yht.	-835 770	0	-835 770	-1 443 278,90	-607 508,90
Netto	-18 730 184	0	-18 730 184	-18 849 504,07	-119 320,07

4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ilman liikelaitosta)

TULOSLASKELMA	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 346 813	0	7 346 813	6 895 117,82	-451 695,18
Maksutuotot	909 100	0	909 100	1 038 570,11	129 470,11
Tuet ja avustukset	120 000	0	120 000	213 641,59	93 641,59
Muut toimintatuotot	1 735 277	0	1 735 277	1 262 774,48	-472 502,52
	10 111 190	0	10 111 190	9 410 104,00	-701 086,00
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-9 233 556	0	-9 233 556	-8 804 679,46	428 876,54
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-2 344 630	0	-2 344 630	-2 416 217,09	-71 587,09
Muut henkilösivukulut	-703 750	0	-703 750	-525 996,33	177 753,67
Palvelujen ostot	-13 944 979	0	-13 944 979	-13 279 521,59	665 457,41
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 354 357	0	-1 354 357	-1 290 218,35	64 138,65
Avustukset	-372 500	0	-372 500	-414 935,61	-42 435,61
Muut toimintakulut	-51 832	0	-51 832	-84 760,74	-32 928,74
	-28 005 604	0	-28 005 604	-26 816 329,17	1 189 274,83
TOIMINTAKATE	-17 894 414	0	-17 894 414	-17 406 225,17	488 188,83
Verotulot	9 766 000	0	9 766 000	10 129 641,43	363 641,43
Valtionosuudet	9 250 000	0	9 250 000	9 337 188,00	87 188,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	28 700	0	28 700	33 543,19	4 843,19
Muut rahoitustuotot	9 600	0	9 600	37 446,01	27 846,01
Korkokulut	-336 000	0	-336 000	-295 247,61	40 752,39
Muut rahoituskulut	-5 000	0	-5 000	-9 754,18	-4 754,18
	-302 700	0	-302 700	-234 012,59	68 687,41
VUOSIKATE	818 886	0	818 886	1 826 591,67	1 007 705,67
Suunn.mukaiset poistot	-835 770	0	-835 770	-1 443 278,90	-607 508,90
TILIKAUDEN TULOS	-16 884	0	-16 884	383 312,77	400 196,77
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	0	0	0	17 720,62	17 720,62
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-16 884	0	-16 884	401 033,39	417 917,39

VEROTULOJEN ERITTELY

VEROTULOJEN ERITTELY

	TA2014	TA+muutos	TOT2014	Poikkeama
Kunnallisvero	8 600 000	8 600 000	8 959 807,22	359 807,22
Osuus yhteisöveron tuotosta	550 000	550 000	491 676,17	-58 323,83
Kiinteistövero	616 000	616 000	678 158,04	62 158,04
Verotulot yhteensä	9 766 000	9 766 000	10 129 641,43	363 641,43

Verovuosi	Tulovero-%	Verotettava tulo	Muutos ed. vuoteen
2006	19,75	36 735 616	9,07 %
2007	19,75	38 018 390	3,50 %
2008	19,75	40 078 769	5,41 %
2009	19,75	38 993 386	-2,71 %
2010	19,75	41 418 725	6,22 %
2011	20	42 642 102	2,95 %
2012	20,5	44 166 265	3,57 %
2013	21	44 365 757	0,46 %
2014	21,5		

Luvut perustuvat verohallinnon antamiin verotustietoihin.

Verotus 2014 valmistuu syksyllä 2015.

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

	TA2014	TA+muutos	TOT2014	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns. yhden putken) valtionosuus, ml. Tasaukset	9 400 000	9 400 000	9 607 174	207 174
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-150 000	-150 000	-269 986	-119 986
Valtionosuudet yhteensä	9 250 000	9 250 000	9 337 188	87 188

4.3.3 Investointien toteutuminen

Toholammin kunta INVESTOINNIT	TA2014	Muutos	TA + muutos	TOT2014	Poikkeama
HALLINTO					
703 Maa-alueet	-50 000	0	-50 000	0,00	50 000,00
Myynnit yht	515 000	0	515 000	1 290,00	-513 710,00
Investoinnit netto	465 000	0	465 000	1 290,00	-463 710,00
704 Osakkeet ja osuudet	-515 000	0	-515 000	0,00	515 000,00
710 Kalustohankinnat, ergonomia	-10 000	0	-10 000	-1 809,50	8 190,50
TEKNINEN					
850 Kaavateiden rakentaminen MR	-50 000	0	-50 000	0,00	50 000,00
717 Teollisuusalueen tiet	0	0	0	-2 133,00	-2 133,00
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	-41,05	-41,05
Investoinnit netto	0	0	0	-2 174,05	-2 174,05
771 ATK-investoinnit tekninen	-35 500	0	-35 500	0,00	35 500,00
782 Terminaali	-10 000	0	-10 000	-10 596,12	-596,12
793 Hautakankaan kaatopaikka	-10 000	0	-10 000	-427,50	9 572,50
794 Pelastustoimen kalusto	0	0	0	-17 371,39	-17 371,39
795 Katokset 2014	-12 000	0	-12 000	-7 968,37	4 031,63
796 Liikutettava varavoima 2014	-20 000	0	-20 000	-19 800,00	200,00
797 Seutuverkko 2014	-64 000	0	-64 000	0,00	64 000,00
798 Sulolan saneeraus 2014	-50 000	0	-50 000	-41 467,42	8 532,58
820 Tk ilmanvaihto/lämmönvaihdin		-100 000	-100 000	-73 602,67	26 397,33
907 Lämmitysmuutos Halli I		-27 006,42	-27 006,42	-27 297,66	-291,24
800 Kiinteistöjen korjaukset MR	-100 000	0	-100 000	0,00	100 000,00
801 Kuusiston kiint korjaus	0	0	0	-892,10	-892,10
802 Kleemolan koulukiint korjaus	0	0	0	-1 271,14	-1 271,14
803 Herman O:n koulun korjaus	0	0	0	-4 625,70	-4 625,70
805 Päiväkodin kiint korjaus	0	0	0	-9 044,05	-9 044,05
811 Paloaseman korjaus 2012	0	0	0	-1 534,84	-1 534,84
812 Terveyskeskus 2013	0	0	0	-19 363,20	-19 363,20
814 Männistö 2013 ensihoito	0	0	0	-1 829,46	-1 829,46
815 Kerttulanrivin remontti 2013	0	0	0	-4 123,00	-4 123,00
816 Kirjasto jätekatos	0	0	0	-2 138,59	-2 138,59
817 Kultavieri 2014	0	0	0	-5 514,43	-5 514,43
818 Kunnantalo 2014	0	0	0	-4 388,24	-4 388,24
819 Herman O:n keittiö 2014	0	0	0	-8 190,78	-8 190,78
	-100 000	0	-100 000	-62 915,53	37 084,47
900 Energiansäästöohjelma	-400 000	127 006,42	-272 993,58		
901 EH Herman Ojalan koulu	0	0	0	-147 671,81	-147 671,81
902 EH Kuusiston koulu	0	0	0	-36 345,85	-36 345,85
903 EH Toimintakeskus	0	0	0	-62 644,83	-62 644,83
	-400 000	127 006,42	-272 993,58	-246 662,49	26 331,09
Rahoitusosuudet yht				35 442,00	35 442,00
Investoinnit netto	-400 000	127 006,42	-272 993,58	-211 220,49	61 773,09
SIVISTYS					
746 Monitoimi-/liikuntahalli	-100 000	0	-100 000	-244 223,80	-144 223,80
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	75 627,75	75 627,75
Investoinnit netto	-100 000	0	-100 000	-168 596,05	-68 596,05
806 Sykäräisen koulukiinteisön kor	-150 000	0	-150 000	-127 051,22	22 948,78
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Investointihankinnat yht	-1 576 500	0,00	-1 576 500	-883 326,67	693 173,33
Rahoitusosuudet yht				0	111 028,70
Myynnit yht	515 000		515 000	1 290,00	-513 710,00
Investoinnit netto	-1 061 500	0	-1 061 500	-771 007,97	290 492,03

4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitosta)

RAHOITUSLASKELMA	TA2014 €ur	Muutos €ur	TA + muutos €ur	TOT2014 €ur	Poikkeama €ur
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	818 886		818 886	1 826 591,67	1 007 705,67
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	6 090,00	6 090,00
	818 886	0	818 886	1 832 681,67	1 013 795,67
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 576 500	0	-1 576 500	-883 326,67	693 173,33
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0	111 028,70	111 028,70
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	515 000	0	515 000	1 290,00	-513 710,00
	-1 061 500	0	-1 061 500	-771 007,97	290 492,03
Toiminnan ja invest.rahavirta	-242 614	0	-242 614	1 061 673,70	1 304 287,70
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset				0,00	0,00
	0	0	0	0,00	0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	300 000	0	300 000	0,00	-300 000,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-23 545	0	-23 545	-11 875,00	11 670,00
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	-1 900 000,00	-1 900 000,00
	276 455	0	276 455	-1 911 875,00	-2 188 330,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	-5 849,60	-5 849,60
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	7 582,02	7 582,02
Saamisten muutos	0	0	0	336 594,88	336 594,88
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	331 344,64	331 344,64
	0	0	0	669 671,94	669 671,94
Rahoituksen rahavirta	276 455	0	276 455	-1 242 203,06	-1 518 658,06
RAHAVAROJEN MUUTOS	33 841	0	33 841	-180 529,36	-214 370,36

4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Käyttötalous	TA2014 Eur	Muutos Eur	TA + muutos Eur	TOT2014 Eur	Poikkeama Eur
HALLINTO-OSASTO					
Tulot yht.	1 039 620	0	1 039 620	597 373,76	-442 246,24
Menot yht.	-12 327 045	0	-12 327 045	-11 850 100,68	476 944,32
Netto	-11 287 425	0	-11 287 425	-11 252 726,92	34 698,08
LOMATOIMEN OSASTO					
Tulot yht.	6 544 565	0	6 544 565	6 357 311,25	-187 253,75
Menot yht.	-6 544 565	0	-6 544 565	-6 321 807,04	222 757,96
Netto	0	0	0	35 504,21	35 504,21
TEKNINEN OSASTO					
Tulot yht.	5 343 067	0	5 343 067	5 315 106,08	-27 960,92
Menot yht.	-5 087 284	0	-5 087 284	-4 901 461,15	185 822,85
Netto	255 783	0	255 783	413 644,93	157 861,93
SIVISTYSOSASTO					
Tulot yht.	639 171	0	639 171	714 190,40	75 019,40
Menot yht.	-7 501 943	0	-7 501 943	-7 316 837,79	185 105,21
Netto	-6 862 772	0	-6 862 772	-6 602 647,39	260 124,61
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Tulot yht.	13 566 423	0	13 566 423	12 983 981	-582 441,51
Menot yht.	-31 460 837	0	-31 460 837	-30 390 207	1 070 630,34
Netto	-17 894 414	0	-17 894 414	-17 406 225,17	488 188,83
TULOSLASKELMAOSA					
Verotulot	9 766 000		9 766 000	10 129 641,43	363 641,43
Valtionosuudet	9 250 000		9 250 000	9 337 188,00	87 188,00
Korkotuotot	28 700		28 700	33 543,19	4 843,19
Muut rahoitustuotot	9 600		9 600	37 446,01	27 846,01
Korkokulut	-336 000		-336 000	-295 247,61	40 752,39
Muut rahoitusmenot	-5 000		-5 000	-9 754,18	-4 754,18
INVESTOINTIOSA					
Investointihankinnat	-1 576 500	0	-1 576 500	-883 326,67	693 173,33
Rahoitusosuudet inv.menoihin			0	111 028,70	111 028,70
Pysyvien vast.hyödykk. luovutustulot	515 000		515 000	1 290,00	-513 710,00
RAHOITUS					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					0,00
Antolainasaamisten vähennyks.				0,00	0,00
Lainakannan muutokset					0,00
Pitkäaik.lainojen lisäys	300 000		300 000	0,00	-300 000,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-23 545		-23 545	-11 875,00	11 670,00
Lyhytaik.lainojen muutos			0	-1 900 000,00	-1 900 000,00
Yhteensä	33 841	0	33 841	-856 291,30	-890 132,30

5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja –asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelmassa on ilmoitettava tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPA 1: 10.1 §).

Tuloslaskelma ja tase laaditaan sentin tarkkuudella. Rahoituslaskelma ja konsernitase voidaan esittää myös tuhansin euroin.

5.2 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (sis. Viemäriliikelaitos)

	01.01.-31.12.2014		01.01.-31.12.2013
Toimintatuotot			
Myyntitulot	7 426 188,64		7 517 071,76
Maksutulot	1 038 570,11		1 027 933,63
Tuet ja avustukset	213 641,59		282 980,49
Muut tulot	<u>1 262 774,48</u>	9 941 174,82	<u>1 344 899,87</u>
Valmistus omaan käyttöön			7 582,02
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-8 910 339,27		-9 052 712,21
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 434 045,16		-2 340 612,83
Muut henkilösivukulut	-531 049,52		-728 434,57
Palvelujen ostot	-13 384 960,74		-13 936 456,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 444 760,26		-1 455 898,57
Avustukset	-414 935,61		-371 696,33
Muut toimintakulut	<u>-85 645,31</u>	-27 205 735,87	<u>-85 347,07</u>
Toimintakate		-17 264 561,05	-17 790 690,42
Verotulot		10 129 641,43	9 883 024,96
Valtionosuudet		9 337 188,00	9 389 231,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	33 543,19		32 677,57
Muut rahoitustuotot	29 841,00		9 857,70
Korkokulut	-349 893,38		-385 148,23
Muut rahoituskulut	<u>-9 931,44</u>	-296 440,63	<u>-6 918,39</u>
Vuosikate		1 905 827,75	1 132 034,19
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		<u>-1 604 909,08</u>	<u>-908 192,38</u>
Tilikauden tulos		300 918,67	223 841,81
Poistoeron lis(-)/väh(+)		<u>17 720,62</u>	<u>17 720,61</u>
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		<u>318 639,29</u>	<u>241 562,42</u>

5.3 Rahoituslaskelma

TOHOLAMMIN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA (sis. Viemäri liikelaitos)

	2014		2013	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 905 827,75		1 132 034,19	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjausevät	6 090,00	1 911 917,75	-5 553,49	1 126 480,70
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-981 019,60		-1 182 794,15	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	111 046,70		188 103,70	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 290,00	-868 682,90	16 400,00	-978 290,45
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 043 234,85		148 190,25
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-122 985,00		-67 430,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 900 000,00	-2 022 985,00	2 000 000,00	1 932 570,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 849,60		3 637,82	
Vaihto-omaisuuden muutos	7 582,02		6 718,67	
Saamisten muutos	332 956,62		-1 467 049,79	
Korottomien velkojen muutos	356 103,01	690 792,05	-643 252,02	-2 099 945,32
Rahoituksen rahavirta		-1 332 192,95		-167 375,32
Rahavarojen muutos		-288 958,10		-19 185,07
Kassavarat 31.12.	602 446,85		891 404,95	
Kassavarat 1.1.	891 404,95	-288 958,10	910 590,02	-19 185,07
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %	219,07		113,81	
Pääomamenojen tulorahoitus, %	191,93		106,58	
Lainanhoitokate	4,77		3,35	
Kassan riittävyys, pv	7,67		10,99	
Asukasmäärä	3 356		3 385	

5.4 Tase

TASE 31.12.2014 1000 € (sis. Viemäriiikelaitys)

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335 291,72	9 335 291,72
Aineettomat oikeudet	3 705,97	13 883,13	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	831 583,49	590 021,07
Muut pitkävaikutteiset menot	52 329,19	58 404,44	Tilikauden yli-/alijäämä	318 639,29	241 562,42
Ennakkomaksut			Oma pääoma yhteensä	10 485 514,50	10 166 875,21
Aineettomat hyödykkeet yht.	56 035,16	72 287,57	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Aineelliset hyödykkeet			Poistoero	456 673,64	474 394,26
Maa- ja vesialueet	1 724 738,11	1 724 738,11	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yht.	456 673,64	474 394,26
Rakennukset	17 813 338,21	18 182 479,81	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 336 674,75	3 117 105,88	Muut pakolliset varaukset	235 000,00	235 000,00
Koneet ja kalusto	484 008,45	537 696,92	Pakolliset varaukset yht.	235 000,00	235 000,00
Muut aineelliset hyödykkeet	15 357,21	15 357,21	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Ennakkomaksut ja kesken-			Valtion toimeksiannot	3 296,53	5 375,85
eräiset hankinnat	247 724,61	770 527,18	Lahjoitusrahastojen pääomat	14 678,06	20 371,86
Aineelliset hyödykkeet yht.	23 621 841,34	24 347 905,11	Toimeksiantojen pääomat yht.	17 974,59	25 747,71
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osakkeet ja osuudet	4 549 227,02	4 549 227,02	Pitkäaikainen		
Muut lainasaamiset	777 210,32	777 210,32	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 826 919,00	14 009 904,00
Sijoitukset yht.	5 326 437,34	5 326 437,34	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	132 892,42	124 395,92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Pitkäaikainen vieras pääoma yht.	13 959 811,42	14 134 299,92
Valtion toimeksiannot	3 296,53	5 375,85	Lyhytaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 140,88	985,08	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 694 655,00	5 534 655,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.	4 437,41	6 360,93	Saadut ennakot	197 333,05	63 196,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Ostovelat	853 820,95	618 419,78
Vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	267 418,03	266 157,02
Aineet ja tarvikkeet		7 582,02	Siirtovelat	1 780 657,33	1 803 849,94
Vaihto-omaisuus yht.	0,00	7 582,02	Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	6 793 884,36	8 286 277,85
Saamiset			Vieras pääoma yhteensä	20 753 695,78	22 420 577,77
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 948 858,51	33 322 594,95
Myyntisaamiset	326 701,84	369 820,39			
Lainasaamiset	1 161 700,00	1 385 700,00			
Muut saamiset	828 127,70	905 946,65			
Siirtosaamiset	21 130,87	9 149,99			
Lyhytaikaiset saamiset yht.	2 337 660,41	2 670 617,03			
Rahat ja pankkisaamiset	602 446,85	891 404,95			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 948 858,51	33 322 594,95			

5.5 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	2014	2013
Toimintatuotot	22 368 756,99	22 882 877,38
Toimintakulut	-39 153 403,91	-40 419 725,15
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	53 769,30	98 593,69
Toimintakate	-16 730 877,62	-17 438 254,08
Verotulot	10 099 428,42	9 843 927,40
Valtionosuudet	10 832 059,73	10 936 097,23
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	171 965,06	157 944,58
Muut rahoitustuotot	38 774,87	42 094,56
Korkokulut	-561 439,67	-609 714,96
Muut rahoituskulut	-10 667,53	-7 399,50
Vuosikate	3 839 243,26	2 924 695,23
Poistot ja arvonalentumiset	-3 546 853,96	-2 233 078,50
Arvonalentumiset	-578 092,36	
Tilikauden tulos	-285 703,06	691 616,73
Poistoeron lis(-)/väh(+)	166 796,34	103 007,19
Vähemmistöosuudet	-738,84	-924,95
Tilikauden ylijäämä	-119 645,56	793 698,97

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut,%	57,13	56,61
Vuosikate/Poistot,%	93,07	130,97
Vuosikate, euro/asukas	1 143,99	864,02
Asukasmäärä	3356	3385

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2014		2013	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 839 243,29		2 924 695,23	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	90 282,65	3 929 525,94	-29 738,40	2 894 956,83
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 683 521,09		-4 808 591,64	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	144 394,59		937 900,76	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	53 153,24	-2 485 973,26	16 582,88	-3 854 108,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 443 552,68		-959 151,17
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset			-16 800,00	
Antolainasaamisten vähennykset		0,00		-16 800,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	199 413,88		816 008,65	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 241 415,76		-950 548,42	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 959 528,61	-3 001 530,49	2 027 223,16	1 892 683,39
Oman pääoman muutokset	30 694,39	30 694,39	-8 660,45	-8 660,45
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-29 043,21		18 277,62	
Vaihto-omaisuuden muutos	75 191,69		-34 838,88	
Saamisten muutos	839 258,80		-907 921,72	
Korottomien velkojen muutos	418 866,11	1 304 273,39	-643 711,16	-1 568 194,14
Rahoituksen rahavirta		-1 666 562,71		299 028,80
Rahavarojen muutos		-223 010,03		
Kassavarat 31.12.	4 753 605,46			
Kassavarat 1.1.	4 976 615,79	-223 010,33		

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2 014	2013
Investointien tulorahoitus, %	151,20	75,56
Pääomamenojen tulorahoitus, %	101,55	60,45
Lainanhoitokate	2,44	2,27
Kassan riittävyys, pv	39,75	38,62
Asukasmäärä	3 356	3 385

KONSERNITASE

KONSERNITASE 31.12.2014

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 335 291,72	9 335 291,72
Aineettomat oikeudet	201 657,32	132 657,17	Arvonkorotusrahasasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	56 664,05	64 225,54	Muut omat rahastot	1 443 095,56	1 445 385,56
Ennakkomaksut	2 583,28	63 823,49	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 926 978,29	5 049 693,03
	260 904,65	260 706,20	Tilikauden yli-/alijäämä	-119 645,55	793 698,97
Aineelliset hyödykkeet				16 585 720,02	16 624 069,28
Maa- ja vesialueet	2 354 280,66	2 354 280,66			
Rakennukset	30 649 961,26	30 879 157,50	VÄHEMMISTÖSUUDET	77 700,20	99 932,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 636 973,03	5 312 917,46			
Koneet ja kalusto	6 580 640,20	7 022 040,45	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Muut aineelliset hyödykkeet	732 950,46	621 936,12	VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-			Poistoero	760 083,50	877 819,80
eräiset hankinnat	621 951,76	1 429 672,97	Vapaaehtoiset varaukset	43 951,42	90 721,43
	46 576 757,37	47 620 005,16		804 034,92	968 541,23
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 527 468,62	1 877 236,31	Muut pakolliset varaukset	473 097,82	376 133,17
Osakkeet ja osuudet	225 172,93	400 398,80		473 097,82	376 133,17
Muut lainasaamiset	23 954,73	23 954,73	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut saamiset	1 351 999,56	1 386 326,78	Valtion toimeksiannot	197 952,45	244 610,30
	3 128 595,84	3 687 916,62	Lahjoitusrahastojen pääomat	14 678,06	20 371,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Muut toimeksiantojen pääomat	28 284,17	26 960,28
Valtion toimeksiannot	9 505,79	32 592,16		240 914,68	291 942,44
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 140,88	985,08	VIERAS PÄÄOMA		
Muut toimeksiantojen varat	11 059,59	10 715,41	Pitkäaikainen		
	21 706,26	44 292,65	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 137 474,21	26 454 170,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat julkisyhteisöiltä	759 583,97	834 943,21
Vaihto-omaisuus			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 232 927,58	3 168 079,65
Aineet ja tarvikkeet	170 878,15	170 165,95	Muut velat	93,88	
Keskeneräiset tuotteet	51 833,91	57 243,24		30 130 079,64	30 457 193,35
Valmiit tuotteet	142 417,05	158 749,87	Lyhytaikainen		
Muu vaihto-omaisuus	30 093,40	51 746,56	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 239 943,69	6 653 408,28
Ennakkomaksut	58 296,36	90 804,95	Lainat julkisyhteisöiltä	75 359,25	71 463,46
	453 518,87	528 710,57	Lainat muilta luotonantajilta		
Saamiset			Saadut ennakot	239 973,92	119 796,56
Pitkäaikaiset saamiset			Ostovelat	1 514 512,98	1 478 975,33
Myyntisaamiset	11 069,41	11 069,41	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	827 215,45	716 000,50
Muut saamiset	11 091,23	9 875,25	Siirtovelat	3 069 747,91	2 992 607,60
	22 160,64	20 944,66		9 966 753,20	12 032 251,73
Lyhytaikaiset saamiset			Vieras pääoma yht.	40 096 832,84	42 489 445,08
Myyntisaamiset	1 595 586,35	1 549 510,94			
Lainasaamiset	83,13	24 036,11	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>58 278 300,48</u>	<u>60 850 063,87</u>
Muut saamiset	1 241 995,40	1 269 335,90			
Siirtosaamiset	223 386,51	867 989,27			
	3 061 051,39	3 710 872,22			
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	22 423,19	46 798,77			
Muut arvopaperit	97 589,63	96 159,96			
	120 012,82	142 958,73			
Rahat ja pankkisaamiset	4 633 592,64	4 833 657,06			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>58 278 300,48</u>	<u>60 850 063,87</u>			

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet sekä sijoitusluontoiset erät on merkitty taseessa hankintamenon arvoon.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

6.2 Tuloslaskelman liitetiedot

6.2.1 Toimintatuotot

	2014	2013
Hallinto-osasto	253 129,81	185 513,60
Lomatoimen osasto	6 357 311,25	6 425 890,37
Tekninen osasto	2 093 954,19	2 288 143,05
Sivistysosasto	677 412,86	828 463,86
Viemäriliikelaitys	559 366,71	444 874,87
Yhteensä	9 941 174,82	10 172 885,75

6.2.2 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2014	2013
Kunnallisvero	8 959 807,22	8 876 811,68
Osuus yhteisöveron tuotosta	491 676,17	437 870,19
Kiinteistövero	678 158,04	568 343,09
Verotulot yhteensä	10 129 641,43	9 883 024,96

6.2.3 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	2014	2013
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	7 105 748	7 127 616
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 501 426	2 386 589
Järjestelmämuutoksen tasaus		23 438
Opetus- ja sivistystoimen valtionosuudet	-269 986	-148 412
Harkinnanvarainen valtionosuus		
Valtionosuudet yhteensä	9 337 188	9 389 231

6.2.4 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 02.09.2002 § 48 vahvistamaa poistosuunnitelmaa ja 12.11.2012 § 40 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Tarkistetun poistosuunnitelman mukaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneisiin hyödykkeisiin sovelletaan Kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston yleisohjeen 2011 liitteen 1 mukaisia poistoaikojen alarajoja. Poistomenetelmäksi on vahvistettu tasapoisto ja poistoajat ovat:

	Ennen vuotta 2013 valmistuneet	2013 ja sen jälkeen valmistuneet
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	2 vuotta
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 vuotta	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotanto- sekä vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemäriverkko	40 vuotta	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	15 vuotta
Kadut, tiet, torit, puistot ym. maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Sairaala-, terv.huolto- yms. Laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	10 vuotta	3 vuotta

Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelmaan pienhankintarajaksi 8 400 euroa. Pienet käyttökustannushankkeet, joiden hankinta-arvo on alle 8 400 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Vuosikulut on koottu omaksi luetteloksi. Mikäli hankinta-arvon alittava hanke on osa suurempaa kokonaisuutta, on se kirjattu käyttöomaisuuteen.

6.2.5 Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus

Kunnan keskimääräisten suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten poistonalaisten investointien omahankintamenojen vastaavuudet poikkeavat olennaisesti toisistaan. Olennaisena poikkeamana pidetään 10 % tai sitä suurempaa erotusta.

Vuosina 2013- 2017:

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	1 103 648,29
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	<u>964 228,67</u>
Ero euroina	139 419,62
Ero %	14,46%

6.2.6 Pakollisten varausten muutokset

Kirkonkylän suljetun kaatopaikan lakisääteistä jälkihoitotyötä varten on taseessa pakollista varausta 235 000 euroa. Varaus on kirjattu täysimääräiseksi tilikaudella 2005 alkuperäisen jälkihoitosuunnitelman kustannusarvion mukaan. Kuluneella tilikaudella ei ole muutoksia.

6.2.7 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2014	2013
	eur	eur
Muut toimintatuotot		
Kiinteistöjen myyntivoitto	1 290,00	6 556,49
Muut myyntivoitot		
Muut toimintakulut		
Kiinteistöjen myyntitappiot		1 003,00
Keskeneräisistä investoinneista käyttömenoksi kirjattu tilikauden 2012 tapahtuma	7 380,00	

6.2.8 Rahoitustuotot ja -kulut

	2014	2013
	eur	eur
Osinkotuotot	27 992,75	2 038,50

6.2.9 Tilintarkastuspalkkiot

Tilintarkastuspalkkiot	2014	2013
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	7 561,00	4 156,00
Tilintarkastajan lausunnot	434,00	86,00

6.3 Tasetta koskevat liitetiedot

6.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Muut Aineettomat			Kiinteät				Muut Keskeneräi Aineelliset		
	Aineettomat oikeudet	pitkävaikutteiset menot	hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	rakenteet	Kalusto	hyödykkeet	hankinnat	hyödykkeet yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA										
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 883,13	58 404,44	72 287,57	1 724 738,11	16 969 910,12	1 445 550,58	537 696,92	15 357,21	764 975,70	21 458 228,64
Lisäykset tilikaudella		5 941,93	5 941,93		534 325,67	12 729,12	38 980,89		291 349,06	877 384,74
Rahoitusosuudet tilikaudella					-35 442,00	41,05			-75 627,75	-111 028,70
Vähennykset tilikaudella									-7 380,00	-7 380,00
Siirrot erien välillä		4 846,60	4 846,60	245 160,95	475 584,85				-725 592,40	-4 846,60
Luov.kert. sumupoisto										
Tilikauden poisto	-10 177,16	-16 863,78	-27 040,94		-1 055 850,69	-267 717,91	-92 669,36			-1 416 237,96
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 705,97	52 329,19	56 035,16	1 724 738,11	16 658 104,05	1 666 187,69	484 008,45	15 357,21	247 724,61	20 796 120,12

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhty- mäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset muilta	Muut lainasaamiset yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA							
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 784 259,45	688 907,32	76 060,25	4 549 227,02	764 482,13	12 728,19	777 210,32
Lisäykset tilikaudella							
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikaudella							
Siirrot erien välillä							
Luov.kert. sumupoisto							
Tilikauden poisto							
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 784 259,45	688 907,32	76 060,25	4 549 227,02	764 482,13	12 728,19	777 210,32

	Aineettomat			Kiinteät				Aineelliset		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttei- set menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	rakenteet	Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräi- set hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA + VLL										
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 883,13	58 404,44	72 287,57	1 724 738,11	18 182 479,81	3 117 105,88	537 696,92	15 357,21	770 527,18	24 347 905,11
Lisäykset tilikaudella		5 941,93	5 941,93		534 325,67	110 422,05	38 980,89		291 349,06	975 077,67
Rahoitusosuudet tilikaudella					-35 442,00	23,05			-75 627,75	-111 046,70
Vähennykset tilikaudella									-7 380,00	-7 380,00
Siirrot erien välillä		4 846,60	4 846,60		245 160,95	481 136,33			-731 143,88	-4 846,60
Luov.kert. sumupoisto										
Tilikauden poisto	-10 177,16	-16 863,78	-27 040,94		-1 113 186,22	-372 012,56	-92 669,36			-1 577 868,14
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 705,97	52 329,19	56 035,16	1 724 738,11	17 813 338,21	3 336 674,75	484 008,45	15 357,21	247 724,61	23 621 841,34

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhty- mäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Osakkeet ja osuudet yhteensä	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset muilta	Muut lainasaamiset yhteensä
TOHOLAMMIN KUNTA + VLL							
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 784 259,45	688 907,32	76 060,25	4 549 227,02	764 482,13	12 728,19	777 210,32
Lisäykset tilikaudella							
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikaudella							
Siirrot erien välillä							
Luov.kert. sumupoisto							
Tilikauden poisto							
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 784 259,45	688 907,32	76 060,25	4 549 227,02	764 482,13	12 728,19	777 210,32

Kirjattu suunnitelman ylittävinä poistoina toiminnan käytöstä poistuneet tuloa tuottamattomat hyödykkeet: Maunun palvelutalo 583 354,60 euroa sekä v. 2000 hankittuja sosiaali- ja terveystoimen atk-ohjelmia ja laitteita 50 058,76 euroa. Poistoihin sisältyvä lisäpoisto on yhteensä 633 413,36 euroa.

Toholammin kunta on mukana perustetussa Lampin yhteismetsässä. Kunta luovutti 332,0629 ha metsäaluetta yhteismetsään. Kunnan osuus yhteismetsästä on 42,08 %.

Kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 01.01.2014	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.2014
Keski-Pohjanmaan Liitto	21 427,03			21 427,03
Korpelan Voima	4 875,77			4 875,77
K-P:n Erikoissairaanhoido- ja peruspalvelukuntayhtymä	243 331,48			243 331,48
K-P:n Koulutusyhtymä	419 273,04			419 273,04
	688 907,32	0,00	0,00	688 907,32

6.3.2 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Tytäryhteisöt	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %
Toholammin Energia Oy	Toholampi	96,66%	96,66%
KOY Toholammin Vuokratalot As. Oy Kerttulanrivi	Toholampi	100%	100%
Toholammin kehitys Oy	Toholampi	59,04%	59,04%
		100,00%	100%
Kuntayhtymät			
Keski-Pohjanmaan Erikoissairaanhoido- ja peruspalvelu ky, Kiuru	Kokkola	4,08%	4,08%
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	Kokkola	4,53%	4,53%
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	Kokkola	4,45%	4,45%
Korpelan Voima ky	Kannus	13,18%	13,18%
Yhdistelemätön osakkuusyhteisö			
As Oy Kultavieri	Toholampi	27%	

Saamisiin sisältyvät olennaiset erät	2014	2013
Myyntisaamiset	326 701,84	369 820,39
Lainasaamiset	1 161 700,00	1 385 700,00
Muissa saamisissa:		
Arvonlisäverosaatava	54 057,08	73 970,70
KELAn korvaus työterveydenhuollosta	110 359,00	100 291,00
K-P Liitto avustus teollisuusalueen infra		103 464,47
ELY-keskus energiatuki	35 442,00	58 800,00
Kiuru/Erikoissairaanhoidon palautus 2014	59 500,46	49 524,41
JYTA/Perusturvapalvelujen 2014 palautus	436 067,71	267 158,51
MELAn lomituskorvaus		64 974,51
Pelastustoimen maksuosuus 2014	40 873,54	56 854,75
Jätevesisaatavat 10-12/2014	58 217,47	47 499,52
Siirtosaamisissa:		
Siirtyvät korot	85,55	237,43
Palkkasivukulujen saatavia	9 276,41	8 520,68
Muita saamia	45 379,35	83 800,66
Saamiset yhteensä	2 337 660,41	2 670 617,03

6.3.3 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2014	2013
	eur	eur
Peruspääoma 1.1.	9 335 291,72	9 335 291,72
Muutokset tilikaudella		
	9 335 291,72	9 335 291,72
Muut omat rahastot		
Pääoma 1.1.		
Muutos tilikaudella		
Muut omat rahastot 31.12.		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	590 021,07	1 321 203,44
Kirjaukset tilikaudella	241 562,42	-731 182,37
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	831 583,49	590 021,07
Tilikauden yli-/alijäämä	318 639,29	241 562,42
Oma pääoma yhteensä	10 485 514,50	10 166 875,21

Pakolliset varaukset	2014	2013
Kaatopaikan maisemointi	235 000,00	235 000,00
Eläkevaraukset		

Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 01.01.2020 tai sen jälkeen

	2014	2013
Kuntarahoitus Oy	7 381 574,00	7 391 514,00
Kuntarahoitus Oy, liikelaitos	1 082 230,00	1 368 895,00
Yhteensä	8 463 804,00	8 760 409,00

Muut velat	2014	2013
Liittymismaksut	132 892,42	124 395,92

Lyhytaikainen vieras pääoma

Luotollinen shekkitili Toholammin Osuuspankki limiitti 20.000,00 euroa, on ollut käytössä vuodenvaihteessa 6 498,36 euroa.

Danske Bank Oyj limiittitili 100.000,00 euroa, ei ole ollut käytössä vuodenvaihteessa 2013 – 2014.

S-Pankki Oy:n yritysluotto 153,38 euroa, käyttötarkoitus tekninen ja liikuntatoimi, polttoaineostot, on ollut käytössä vuodenvaihteessa 2014 - 2015 607,70 euroa.

	2014	2013
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	53 503,48	48 955,53
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä		
Ostovelat	92 140,42	129 186,24

Siirtovelat	2014	2013
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksot	1 584 748,97	1 554 260,02
Sosiaalikulujen siirtovelat	136 483,97	177 612,42
Korkojaksotukset	59 424,39	71 881,20
Ennakkotulot	197 333,05	63 196,11

6.3.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vastuusitoumukset	2014	2013
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	12 487 000,00	12 487 000,00
Jäljellä oleva pääoma	10 794 958,00	11 396 118,00
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	793 921,50	793 921,50
Jäljellä oleva pääoma	497 537,82	511 877,78

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2014	2013
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.		
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.	15 428 606,45	14 928 914,24
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	10 666,90	10 012,15

Leasingvastuut

Leasingvastuut	2014	2013
Yhteismäärä 31.12.	508,65	1 729,41

6.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

6.4.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä	2014	2013
Hallinto-osasto	5,5	5,3
Lomatoimen osasto	171,00	178,9
Tekninen osasto	40,50	45,0
Sivistysosasto	82,0	81,9
Viemäriliikelaitos	2,2	1,5
Yhteensä	301,2	312,6

6.4.2 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2014	2013
Palkat ja palkkiot	9 084 545,61	9 210 751,13
- pv.rahakorvaukset	-173 077,40	-157 596,92
- jaksotetut palkat	-1 128,94	-442,00
Eläkekulut	2 424 230,50	2 332 062,69
- jaksotukset	9 814,66	8 550,14
Muut henkilösivukulut	530 384,57	727 291,66
- jaksotukset	664,95	1 142,91
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	11 875 433,95	12 121 759,61
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	15 849,06	16 785,89
Henkilöstökulut yhteensä	11 891 283,01	12 138 545,50

6.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

6.5.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Yhdistellyissä yhteisöissä ei ole poikkeavia arvostus- ja jaksotusperiaatteita ja menetelmiä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Tuloslaskelman tuotoista ja kuluista on eliminoitu keskinäiset erät siinä laajuudessa mitä eri yhteisöiltä on saatu tietoja. Konsernirahoituslaskelma on johdettu konsernituloslaskelmasta ja tietoja on kerätty yhteisöjen lähettämistä materiaaleista.

Vähemmistöosuudet

Energia Oy:n ja As Oy Kerttulanrivin vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytär yhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu kunnan suunnitelmapoistojen mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytär yhteisöjen oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää) vastaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat keskenään vertailukelpoisia. Tilikausien välillä ei ole merkittäviä eroavaisuuksia.

Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelukuntayhtymäkonserniin on liitetty NordLab:n tiedot. Muutokset on tehty myös 2013 tilinpäätöslukuihin. Toholammin kuntakonsernin 2013 tilinpäätösraporttien lukuja on muutettu vastaavasti.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän tuloslaskelman toimintatuotoista on siirretty yksikköhintarahoituserä kuntakonsernin valtionosuuksiin. Tämä tuloerä vastaa kuntien valtionosuutta. Muutos on tehty myös tilinpäätöksen 2013 lukuihin.

6.5.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot	2014	2013
		eur
Toholammin kunta	9 760 679,14	9 975 753,04
Koy Toholammin Vuokratalot	622 796,26	589 875,25
Toholammin kehitys Oy	414 605,86	383 741,10
Toholammin Energia Oy	802 074,32	742 478,55
As Oy Kerttulanrivi	8 424,80	9 154,65
K-P:n Erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelu ky	6 769 470,09	6 714 090,53
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	582 815,30	635 674,48
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	58 270,39	77 789,18
Korpelan Voima ky	3 349 620,82	3 754 320,60
Yhteensä	22 368 756,98	22 882 877,38

Toimintakulut	2014	2013
Toholammin kunta	26 314 876,55	27 057 614,09
Koy Toholammin Vuokratalot	262 947,59	304 929,26
Toholammin kehitys Oy	118 168,56	167 306,94
Toholammin Energia Oy	987 288,97	981 643,36
As Oy Kerttulanrivi	9 701,44	11 291,90
K-P:n Erikoissairaanhoidon- ja peruspalvelu ky	6 884 743,99	6 785 530,36
Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä	1 803 461,73	1 963 509,60
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	78 414,69	80 001,94
Korpelan Voima ky	2 693 800,39	3 067 897,70
Yhteensä	39 153 403,91	40 419 725,15

6.5.3 Konsernitaseen liitetiedot

Oma pääoma	2014	2013
Peruspääoma 1.1.	9 335 291,72	9 335 291,72
Muutokset tilikaudella		
	<hr/>	<hr/>
	9 335 291,72	9 335 291,72
Muut omat rahastot		
Pääoma 1.1.	1 445 385,56	1 446 523,96
Muutos tilikaudella	-2 290,00	-1 138,40
Muut omat rahastot 31.12.	<hr/>	<hr/>
	1 443 095,56	1 445 385,56
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 049 693,03	5 009 644,19
Kirjaukset tilikaudella	877 285,26	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	<hr/>	<hr/>
	5 926 978,29	5 049 693,03
Tilikauden yli-/alijäämä	-119 645,55	793 698,97
Oma pääoma yhteensä	16 585 720,02	16 624 069,28

Oman pääoman jatkuvuuden selvitys tase-erittelyissä.

Pakolliset varaukset	2014	2013
Pakolliset varaukset	473 097,82	376 133,17

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 01.01.2020 tai sen jälkeen

	2014	2013
Yhteensä	15 499 009,97	11 687 229,00

Muut velat	2014	2013
Liittymismaksut	3 232 927,58	3 168 079,65

Siirtovelat	2014	2013
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 322 649,85	2 505 686,00
Korkojaksotukset	94 852,57	108 214,70
Ennakkotulot	203 472,68	69 335,74

6.5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vastuusitoumukset	2014	2013
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 915 834,00	14 155 954,00
Jäljellä oleva pääoma	11 592 191,64	12 193 013,79
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	793 921,50	1 974 585,90
Jäljellä oleva pääoma	1 616 198,01	1 260 970,22

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2014	2013
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	15 428 606,45	14 928 914,24
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	10 666,90	10 012,15

Leasingvastuut	2014	2013
Yhteismäärä 31.12.	14 868,84	23 808,61

Arvonlisäveron palautusvastuu	2014	2013
	1 179 221,55	875 352,35

7 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

7.1 Liikelaitosten erillistilinpäätökset

VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Vastuhenkilö toimitusjohtaja Arto Ylitalo

Viemäriiikelaitos huolehtii asiakkaiden viemäriveriesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Palvelua tuotetaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Ydintehtävien lisäksi toimintoja kehitetään jatkuvasti.

7.1.1 Liikelaitoksen toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Toimitusjohtajan katsaus vuodesta 2014

Toimintaa on pyöritetty yhdellä vakituisella ja yhdellä määräaikaisella työntekijällä. Vakituisen puhdistamonhoitajan palvelua on myyty Toholammin Energia Oy:lle. Toimitusjohtajan ja toimistopalvelun kustannukset kohdennetaan Toholammin kunnalta Toholammin Viemäriiikelaitokselle toimitusjohtajan ollessa 25 % virkamies (75 % Toholammin Energia Oy). Päivystys hoidetaan Toholammin Energia Oy:n ja Toholammin Viemäriiikelaitoksen yhteisellä päivystysringillä.

Vuoden aikana keskityttiin lähinnä verkoston vuotovesien vähentämiseen. Kirkonkylän laitokselle tulevien jätevesien määrä vähentyi noin 34 000 m³, vuotovesien määrä väheni 32 % ja jätevesilaskutus (m³) kasvoi 6,7 % vuoteen 2013 verrattuna.

Sykaräisissä uusittiin vanhaa viemäriverkostoa ja siellä tuleva jätevesimäärä on vähentynyt vuoden ajalta jopa 24 % vaikka uusinta tehtiin loppukesästä. Viemäriverkoston kunnostaminen on siis osoittautunut erittäin järkeväksi toiminnaksi.

Liikelaitoksen talous ja toteutuminen

Liikelaitoksen suunniteltuun tulokseen ei ole päästy. Kirkonkylän jätevedenpuhdistamon saneerauksesta tulevat poistot ja korot vaikuttavat olennaisesti tulokseen.

Liikelaitoksen tuleva kehitys

Laitoksen liikevaihto tulee tippumaan rajusti Valion ajaessa alas toimintaansa huhtikuun 2015 jälkeen. Vuonna 2016 liikevaihto tulee olemaan noin 40 % pienempi kuin 2014 elleivät alueen muut yritykset kasva- ta vedenkulutustaan.

VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMA

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Jätevesipuhdistamon toiminta täyttää lupaehtot	Fosforin määrä puhdistetussa jätevedessä BOD 7atu (orgaaninen aine)	< 0,4 mg/l > 95 % 1/4a ka < 10 mg/l > 95 % 1/4a ka	KK:n puhdistamo saavutti lupaehtot lukuun ottamatta fosforin jään- nöspitoisuutta toisella

	NH4-N Kok-N COD Cr (kemiallinen hapen kulutus) Kiintoaine	< 6 mg/l 1/1a ka > 60 % 1/1a ka < 80 mg/l > 85 % 1/4a ka < 35 mg/l > 90% Vna 888/2006	vuosineljänneksellä
Korvaus kunnan sijoitamalle peruspääomalle	prosentti	1,0 %	maksettu
Vuotovesien vähentäminen	prosentti	vähennetään 30 % vuotovesien määrästä	vuotovedet vähenevät 32 % edelliseen vuoteen verrattuna

HENKILÖSTÖ	TP 2013	TA2014	TP2014
Vakinaiset työsuhteiset	1	1	1
Vakinaiset virkasuhteiset		0,25	0,2
Määräaikaiset työsuhteiset	0	1	1
Yhteensä	1	2,25	2,2

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Viemäriiikelaitoksella ei ole omaa sisäisen valvonnan suunnitelmaa. Sisäisessä valvonnassa noudatetaan Viemäriiikelaitoksen puolella soveltuvin osin, mitä Toholammin kunnassa on voimassaolevaa ohjeistusta ja käytäntöä. Lakeja ja säännöksiä sekä hyviä hallinto- ja johtamistapoja tulee noudattaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Toholammin viemäriiikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä - 82394,10 € siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään.

Viemäriiikelaitos

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastosiirtoja	-82 394,10
Lisätään poistoeron vähennys	
Tilikauden alijäämä	-82 394,10
Edellisten tilikausien ylijäämä taseessa	-396 527,10
Tilikauden alijäämä	-82 394,10
Alijäämä yhteensä 31.12.2014	-478 921,20

7.1.2 Liikelaitosten tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

VIEMÄRILIIKELAITOS	01.01.-31.12.2014	01.01.-31.12.2013
Tuloslaskelma		
Liikevaihto	559 366,71	444 874,87
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikaudenaikana	-154 541,91	-140 033,37
Palvelujen ostot	-133 735,04	-128 948,02
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-105 659,81	-88 871,02
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-17 828,07	-15 981,96
Muut henkilösivukulut	-5 053,19	-4 963,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-161 630,18	-152 243,41
Liiketoiminnan muut kulut	-884,57	-25 172,22
Liikelyijäämä(-alijäämä)	-19 966,06	-111 338,13
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	146,65
Muut rahoitustuotot	0,00	42,74
Muille maksetut korkokulut	-54 645,77	-57 197,87
Korvaus peruspääomasta	-7 605,01	-19 012,51
Muut rahoituskulut	-177,26	-150,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-82 394,10	-187 509,48
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,8	-3,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-23,2	-36,8
Voitto, %	-14,7	-42,1

**VIEMÄRILIIKELAITOS
RAHOITUSLASKELMA**

	2014		2013
Toiminnan rahavirta			
Liikelylijäämä(-alijäämä)	-19 966,06		-111 338,13
Poistot ja arvonalentumiset	161 630,18		152 243,41
Rahoitustuotot ja -kulut	-62 428,04	79 236,08	-76 171,35
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-97 692,93		-18 987,23
Rahoitusosuudet investointimenoihin	18,00		12 295,51
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-97 674,93	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-18 438,85	
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-111 110,00		-55 555,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		-111 110,00	
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos	5 364,88		14 330,82
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-13 734,48		-11 993,17
Korottomien velkojen muutos muilta	15 755,23	7 385,63	13 467,69
Rahoituksen rahavirta		-103 724,37	
Rahavarojen muutos			
		-122 163,22	
Kassavarat 31.12.	56 890,95	-122 163,22	179 054,17
Kassavarat 1.1.	179 054,17		260 761,62

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulo-rahoitus, %	81,1	527,01
Lainanhoitokate	0,8	0,19
Kassan riittävyys, pv	30	115
Quick ratio=maksuvalmiussuhde	0,3	0,64
Current ratio	0,3	0,64

VIEMÄRILIIKELAITOS TASE

VASTAAVAA	31.12.2014	31.12.2013
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	1 155 234,16	1 212 569,69
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 670 487,06	1 671 555,30
Keskeneräiset hankinnat	0,00	5 551,48
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	53 741,89	57 529,21
Muut saamiset	58 217,47	59 795,03
Rahat ja pankkisaamiset	56 890,95	179 054,17
	<u>2 994 571,53</u>	<u>3 186 054,88</u>
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Peruspääoma	760 500,59	760 500,59
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-396 527,10	-209 017,62
Tilikauden yli-/alijäämä	-82 394,10	-187 509,48
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 062 225,00	2 233 335,00
Muut velat	132 892,42	124 395,92
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	171 110,00	111 110,00
Ostovelat	39 460,75	47 377,36
Muut velat	270 942,95	276 367,27
Siirtovelat	36 361,02	29 495,84
	<u>2 994 571,53</u>	<u>3 186 054,88</u>
Omavaraisuusaste, %	9,40	11,42
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	485,01	634,35
Kertynyt yli-/alijäämä. 1000€	-478,92	-396,53
Lainakanta 31.12. 1000€	2 233	2 344

VIEMÄRILIIKELAITOS KOKONAISTULOT JA MENOT v. 2014

TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	559 366,71	100,00	Toimintakulut	417 702,59	60,63
			- Valmistus omaan käyttöön		0,00
			Korkokulut	54 645,77	7,93
Korkotuotot	0,00	0,00	Korvaus peruspääomasta	7 605,01	1,10
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	Muut rahoituskulut	177,26	0,03
Satunnaiset tuotot			Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien			- toteutumaton investointi menoksi		
hyödykkeiden luovutusvoitot		0,00			
Investoinnit			- käyttöomaisuuden myyntitappiot		0,00
Rahoitusosuudet investointeihin	18,00	0,00	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		0,00	Käyttöomaisuusinvestoinnit	97 692,93	14,18
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,00	Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	111 110,00	16,13
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,00	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,00
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistuotot yhteensä	559 384,71	100,00	Kokonaismenot yhteensä	688 933,56	100,00

7.1.3 Johtokunnan hyväksymä liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

Talousarvion toteutuminen	TA2014 Eur	Muutos Eur	TA + muutos Eur	TOT2014 Eur	Poikkeama Eur
VIEMÄRILIIKELAITOS					
KÄYTTÖTALOUS		0			
Tuotot	512 800	0	512 800	559 366,71	46 566,71
Kulut	-319 530	0	-319 530	-417 702,59	-98 172,59
Netto ennen poistoja	193 270	0	193 270	141 664,12	-51 605,88
Poistot yht	-166 400		-166 400	-161 630,18	4 769,82
Netto	26 870	0	26 870	-19 966,06	-46 836,06
TULOSLASKELMAOSA					
Rahoitus- ja korkotuotot					0,00
Rahoitus- ja korkokulut	-59 700		-59 700	-62 428,04	-2 728,04
TULOSLASKELMAOSA NETTO	-59 700	0	-59 700	-62 428,04	-2 728,04
INVESTOINTIOSA					
Investointihankinnat	-180 000		-180 000	-97 692,93	82 307,07
Rahoitusosuudet investointeihin			0	18,00	18,00
Investoinnit netto	-180 000	0	-180 000	-97 674,93	82 325,07
RAHOITUS					
Lainojen lisäys			0		0,00
Lainojen lyhennys	-111 110		-111 110	-111 110,00	0,00
Rahoitus netto	-111 110	0	-111 110	-111 110,00	0,00
Yhteensä	-157 540	0	-157 540	-129 548,85	27 991,15

7.1.4 Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	TA2014 toteutuminen		Eliminoinnit		Kunta + liikelaitos
	Kunta	liikelaitos	Kunta	liikelaitos	
Toimintatulot					
Myyntituotot, ulkoiset	6 895 117,82	559 366,71	-28 295,89		7 426 188,64
Maksutuotot	1 038 570,11				1 038 570,11
Tuet ja avustukset	213 641,59				213 641,59
Muut tulot	1 262 774,48				1 262 774,48
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-11 746 892,88	-128 541,07			-11 875 433,95
Palvelujen ostot	-13 279 521,59	-133 735,04		28 295,89	-13 384 960,74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 290 218,35	-154 541,91			-1 444 760,26
Avustukset	-414 935,61				-414 935,61
Muut toimintakulut	-84 760,74	-884,57			-85 645,31
Toimintakate	-17 406 225,17	141 664,12	-28 295,89	28 295,89	-17 264 561,05
Verotulot	10 129 641,43				10 129 641,43
Valtionosuudet	9 337 188,00				9 337 188,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot, sisäiset					
Korkotulot, ulkoiset	33 543,19				33 543,19
Muut rahoitustulot	37 446,01		-7 605,01		29 841,00
Korkomenot, ulkoiset	-295 247,61	-54 645,77			-349 893,38
Korkomenot, sisäiset					0,00
Korvaus peruspääomasta		-7 605,01		7 605,01	0,00
Muut rahoituskulut	-9 754,18	-177,26			-9 931,44
Vuosikate	1 826 591,67	79 236,08	-35 900,90	35 900,90	1 905 827,75
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poisto	-1 443 278,90	-161 630,18			-1 604 909,08
Poistoeron lis(-)/väh(+)	17 720,62				17 720,62
Tilikauden tulos	401 033,39	-82 394,10	-35 900,90	35 900,90	318 639,29

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	TA2014 toteutuminen		Eliminoinnit		Kunta + liikelaitos
	Kunta	liikelaitos	Kunta	liikelaitos	
Tulorahoitus					
Vuosikate	1 826 591,67	79 236,08	-28 295,89	28 295,89	1 905 827,75
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	6 090,00				6 090,00
	1 832 681,67	79 236,08	-28 295,89	28 295,89	1 911 917,75
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-883 326,67	-97 692,93			-981 019,60
Rahoitusosuudet investointimenoihin	111 028,70	18,00			111 046,70
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustuotot	1 290,00				1 290,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 061 673,70	-18 438,85	-28 295,89	28 295,89	1 043 234,85
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys (sis)					0,00
Antolainasaamisten vähennys (sis)					0,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 875,00	-111 110,00			-122 985,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 900 000,00				-1 900 000,00
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muuto	-5 849,60				-5 849,60
Vaihto-omaisuuden muutos	7 582,02				7 582,02
Saamisten muutos	336 594,88	5 364,88	-9 003,14		332 956,62
Korottomien velkojen muutos	331 344,64	2 020,75		22 737,62	356 103,01
Yhdystili rahavaroissa kunnalla			-13 734,48		-13 734,48
Vaikutus maksuvalmiuteen	-180 529,36	-122 163,22	-51 033,51	51 033,51	-302 692,58

7.2 Liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

7.2.1 Tuloslaskelman liitetiedot

7.2.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet sekä sijoitusluontoiset erät on merkitty taseessa hankintamenon arvoon.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

7.2.1.2 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 2.9.2002 § 48 vahvistamaa poistosuunnitelmaa ja 12.11.2012 § 40 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Tarkistetun poistosuunnitelman mukaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneisiin hyödykkeisiin sovelletaan Kirjanpitolautakunnan kunta- jaoston yleisohjeen 2011 liitteen 1 mukaisia poistoaikojen alarajoja.

Poistomenetelmäksi on vahvistettu tasapoisto ja poistoajat ovat:

	Ennen vuotta 2013 valmistuneet	2013 ja sen jälkeen valmistuneet
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	2 vuotta
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 vuotta	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotanto- sekä vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemäriverkko	40 vuotta	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	15 vuotta
Kadut, tiet, torit, puistot ym. maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Sairaala-, terv.huolto- yms. Laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	10 vuotta	3 vuotta

Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelmaan pienhankintarajaksi 8 400 euroa. Pienet käyttökustannushankkeet, joiden hankinta-arvo on alle 8 400 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Mikäli hankinta-arvon alittava hanke on osa suurempaa kokonaisuutta, on se kirjattu käyttöomaisuuteen.

7.2.1.3 Sumu-poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuus

Viemärikielaitoksen keskimääräisten suunnitelman mukaisten poistojen ja keskimääräisten poistonalaisten investointien omahankintamenojen vastaavuudet poikkeavat olennaisesti toisistaan. Olennaisena poikkeamana pidetään 10 %:a tai sitä suurempaa erotusta. Iso poikkeama 203,12 % johtuu tilikausille 2012 - 2013 ajoittuvista investoinneista.

Vuosina 2013 - 2017

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	161 674,72
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	53 336,03
Ero euroina	108 338,69
Ero %	203,12 %

7.2.2 Taseen liitetiedot

7.2.2.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

	Kiinteät		Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
	Maa-alueet	Rakennukset				
VIEMÄRILAITOS						
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 212 569,69	1 671 555,30			5 551,48	2 889 676,47
Lisäykset tilikaudella		97 692,93				97 692,93
Rahoitusosuudet tilikaudella		-18,00				-18,00
Vähennykset tilikaudella						
Siirrot erien välillä		5 551,48			-5 551,48	0,00
Luov.kert. sumupoisto						
Tilikauden poisto	-57 335,53	-104 294,65				-161 630,18
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 155 234,16	1 670 487,06			0,00	2 825 721,22

7.2.2.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2014	2013
	eur	eur
Peruspääoma 1.1.	760 500,59	760 500,59
Muutokset tilikaudella		
	760 500,59	760 500,59
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-209 017,62	-117 545,61
Kirjaukset tilikaudella	-187 509,48	-91 472,01
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-396 527,10	-209 017,62
Tilikauden yli-/alijäämä	-82 394,10	-187 509,48
Oma pääoma yhteensä	281 579,39	363 973,49

Pitkäaikainen vieras pääoma

Pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät 01.01.2020 tai sen jälkeen

	2014	2013
Kuntarahoitus Oy	1 082 230,00	1 368 895,00

Muut velat	2014	2013
Liittymismaksut	132 892,42	124 395,92
Rahavarojen yhdistilin velka	250 169,96	263 904,44
Ostovelat	39 460,75	47 377,36
Muut velat	20 772,99	12 462,83

Siirtovelat	2014	2013
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	21 514,03	15 094,06
Sosiaalikulujen siirtovelat	2 938,37	1 741,41
Korkojaksotukset	11 908,62	12 660,37

7.2.2.3 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2014	2013
Henkilöstömäärä	2	1,5
Henkilöstökulut	128 541,07	109 815,98

TOHOLAMMIN VIEMÄRILIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN AL-
LEKIRJOITUS

TOHOLAMILLA 17/3 2015

VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Marko Hotakainen

Mika Kivimaa

Pentti Leppäaho

Vesa Lintilä

Jussi Kivelä

Arto Ylitalo

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Edellä oleva Toholammin Viemäriiikelaitoksen tilinpäätös on tarkastettu

Toholamilla 30/5 2015

Asko Vanhatupa
tilintarkastaja JHTT

7.3 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset

KIINTEISTÖ OY TOHOLAMMIN VUOKRATALOT (100 %)

Vastuhenkilö: Kiinteistöyhtiön hallitus
Toimitusjohtaja Tellervo Herranen

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huonetiloja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2014

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Hyvän ja turvallisen asumisen edellytykset	Asukkaiden pois muuttaminen	Asukkaiden tyytyväisyys	Huoneistojen ja piha-alueiden kunnostukseen on kiinnitetty lisääntyvää huomiota
Ikääntyvälle väestölle suunnattujen asuntojen rakentaminen tarvittaessa palvelujen välittömään läheisyyteen	Asuntojen saatavuus	Ikääntyvälle väestölle suunnattujen asuntojen lisääminen palvelujen välittömään läheisyyteen	Muuttotappion vuoksi uusille vuokra-asunnoille ei ollut kysyntää
Vuokratason pitäminen kohtuullisena	Vuokratason vertailu lähikuntiin	Vuokra-asuntojen käyttöaste 80 %	Vuokrataso on keskimääräinen lähikuntiin verrattuna

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2015 – 2016

- Huomioida yhteiskunnalliset, taloudelliset ja asukkaiden tarpeiden mukaiset muutokset ja kehittää taloyhtiötä niiden mukaisesti
- Asuntokannan lisääminen tasokkailla ja kohtuuhintaisilla asunnoilla, mikäli **tarvetta** ilmaantuu
- Kiinteistöjen pitäminen hyvässä kunnossa peruskorjaamalla huoneistoja ja huolehtimalla vuosikorjauksista ajallaan.

Suoritteiden määrä	TP 2013	TA 2014	TOT 2014
Vuokrattavia asuntoja	134	134	134
Asuntojen käyttöaste	83,44	80	82,82

Vuokrahakemuksia (yhteishaku kunnan asuntojen kanssa)	154	200	132
Keskivuokra €/m ²	8,22	8,56	8,56
Taloyhtiöltä asunnon saaneet ruokakunnat	72	70	51

KOY Toholammin Vuokratalot	2014	2013
TULOSLASKELMA		
KIINTEISTÖN TUOTOT		
Vuokrat	607 098,63	578 461,75
Käyttökorvaukset	16 491,00	13 768,99
Muut kiinteistön tuotot	2 253,85	2 190,00
LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT		
Luottotappiot	-857,22	-2 355,49
KIINTEISTÖN HOITOKULUT		
Hallinto	-42 117,58	-38 195,99
Käyttö ja huolto	-41 636,28	-41 636,28
Ulkoalueiden hoito	-4 261,72	-12 417,90
Siivous	-79,40	-26,38
Lämmitys	-150 498,53	-149 487,53
Vesi ja jätevesi	-34 445,73	-28 319,00
Sähkö	-15 153,88	-15 819,33
Jätehuolto	-16 447,64	-16 412,00
Vahinkovakuutukset	-10 517,35	-5 578,12
Vuokrat	-33,64	-33,64
Kiinteistövero	-14 632,86	-13 581,66
Korjaukset	-70 481,10	-119 077,56
./ Vakuutuskorvaukset	0,00	5 283,94
Muut hoitokulut	-4 554,16	-5 504,14
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	220 126,39	151 259,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Rakennuksista ja rakennelmista	-169 589,40	-169 589,40
Koneista ja kalustosta	-70,61	-94,15
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	4 689,22	6 014,13
Korkokulut	-60 761,30	-70 731,01
Muut rahoituskulut	-11,00	-11,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUN.ER	-5 616,70	-83 151,77
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINP.S	-5 616,70	-83 151,77
Tilinpäätössiirrot		
Tilinpäätössiirrot	6 000,00	80 000,00
Välittömät verot		
TILIKAUDEN TULOS	383,30	-3 151,77
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	383,30	-3 151,77

T A S E

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Pitkäaikainen vieraspääoma

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	91 715,27	91 715,27
Liittymismaksut	131 158,16	131 158,16
Rakennukset	3 186 128,29	3 355 717,69
Koneet ja kalusto	211,83	282,44
Aineelliset hyödykkeet yht.	3 409 213,55	3 578 873,56

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	740,76	740,76
Sijoitukset yht.	740,76	740,76
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	3 409 954,31	3 579 614,32

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Saamiset

Siirtosaamiset	12 737,51	20 839,27
Saamiset yht.	12 737,51	20 839,27

Rahat ja pankkisaamiset	460 597,97	459 087,75
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	473 335,48	479 927,02

VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 883 289,79	4 059 541,34
--------------------	--------------	--------------

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma	794 015,19	794 015,19
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	110 798,21	113 949,98
Tilikauden yli-/alijäämä	383,30	-3 151,77
Oma pääoma yhteensä	905 196,70	904 813,40

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Vapaaehtoiset varaukset	33 000,00	39 000,00
Tilinpäätössiirtojen kertymä yht.	33 000,00	39 000,00

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	2 678 037,22	2 853 396,46
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	2 678 037,22	2 853 396,46

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	175 359,25	171 463,46
Muut lyhytaikaiset velat	84 581,31	82 362,94
Siirtovelat	7 115,31	8 505,08
Lyhytaikainen vieras pääoma	267 055,87	262 331,48

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 883 289,79	4 059 541,34
----------------------	--------------	--------------

TOHOLAMMIN KEHITYS OY (100 %)

Vastuuhenkilö: Toholammin Kehitys Oy:n hallitus
Toimitusjohtaja Kimmo Kentala

Toiminta-ajatus: Tuottaa yritysneuvontapalveluita, toimitilapalveluita sekä muita elinkeinojen kehittämiseen liittyviä palveluita Toholammin yritystoiminnan tarpeisiin.

TAVOITTEET 2014

Tavoitteet	Mittarit	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Uudet yritykset Toholammille	Uudet työpaikat	20	12 uutta yritystä, joissa 22 työpaikkaa
Kehittyvien yritysten aktivointi	Uudet työpaikat olemassa oleviin yrityksiin	20	Olemassa oleviin yrityksiin 5 uutta työpaikkaa
Rakentaa ja vuokrata uutta toimitilaa	Rakennettavat neliöt	1000	0

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2015 – 2016

- Uusien työpaikkojen syntyminen.
- Uutta toimitilaa uusille ja kasvaville yrityksille.
- Riittävän ja asiantuntevan neuvonnan järjestäminen paikkakunnan yrityksille.
- Tukimahdollisuuksien maksimointi yritystukien ja kehittämishankkeiden kautta.
- Toke Oy toteuttaa toimintaansa elinkeinostrategian mukaisesti. Kunnan päätöksentekoon tuodaan yritysvaikutusten arviointi.

Toholammin kehitys Oy	2014	2013
TULOSLASKELMA		
Liikevaihto	468 605,86	436 841,10
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Ulkopuoliset palvelut	-201,69	
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-49 096,89	-47 065,12
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 768,95	-7 381,58
Muut henkilösivukulut	-2 088,35	-2 957,63
	<u>-59 954,19</u>	<u>-57 404,33</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-183 120,18	-167 979,65
Arvonalentumiset pysyvien vastavien sijoituksista	-50 892,36	
	<u>-234 012,54</u>	<u>-167 979,65</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-101 996,03	-129 090,66
Liikevoitto (-tappio)	72 441,41	82 366,46
Rashoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	122 826,07	116 146,02
Korko- ja rahoituskulut	-109 798,73	-111 811,20
	<u>13 027,34</u>	<u>4 334,82</u>
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	85 468,75	86 701,28
Voitto (tappio) tilinpäätössiirtoja ja veroja	85 468,75	86 701,28
Tilikauden voitto (tappio)	<u>85 468,75</u>	<u>86 701,28</u>

Toholammin kehitys Oy
TASE

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Peruspääoma	1 745 000,00	1 745 000,00
Maa- ja vesialueet	378 211,86	378 211,86	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-434 259,29	-520 960,57
Rakennukset ja rakennelmat	3 567 886,36	3 672 741,36	Tilikauden yli-/alijäämä	85 468,75	86 701,28
Muut aineelliset hyödykkeet	71 224,24	55 856,76		<u>1 396 209,46</u>	<u>1 310 740,71</u>
	<u>4 017 322,46</u>	<u>4 106 809,98</u>			
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	126 333,13	177 541,31	Pitkäaikainen		
Muut saamiset	1 329 442,51	1 368 442,51	Pääomalainat	625 000,00	625 000,00
	<u>1 455 775,64</u>	<u>1 545 983,82</u>	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 143 416,00	3 373 322,00
			Velat saman konsernin yrityksille	<u>70 000,00</u>	<u>70 000,00</u>
				<u>3 838 416,00</u>	<u>4 068 322,00</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	59 490,11	49 507,46	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	229 906,00	208 478,00
Muut saamiset	6 812,81	9 185,70	Velat saman konsernin yrityksille	300 000,00	350 000,00
Siirtosaamiset	139 460,43	177 986,88	Saadut ennakot	6 139,63	6 139,63
	<u>205 763,35</u>	<u>236 680,04</u>	Ostovelat	25 298,03	49 332,21
			Muut velat	9 434,20	12 459,06
			Siirtovelat	35 774,43	34 158,91
Rahat ja pankkisaamiset	162 316,30	150 157,68		<u>606 552,29</u>	<u>660 567,81</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 841 177,75	6 039 631,52	(vieras pääoma)	4 444 968,29	4 728 889,81
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 841 177,75	6 039 630,52

TOHOLAMMIN ENERGIA OY (96,66 %)

Vastuhenkilö: Toholammin Energia Oy:n hallitus
Toimitusjohtaja Arto Yitalo

Toiminta-ajatus: Kilpailukykyisen ja vakaan hintatason säilyttäminen, lämmön ja sähkön tuottaminen pääosin kotimaisella polttoaineella.

TAVOITTEET 2014

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutuma
laitoksen hälytykset	hälytys	saavuttaa yleisesti hyväksyttävä taso	Laitos on toiminut erittäin hyvin ja ollut jopa viikkoja ilman hälytyksiä. Syksyllä ja Joulun aikaan sähkökatkokset aiheuttivat paljon haittaa mutta ne ovat yhtiön toiminnan ulkopuolisia tekijöitä.
verkoston kunnossapito	vuodot/katkokset	ei asiakkaita haittaavia katkoksia	Toteutunut osittain. Yksi pitkäaikainen vuoto oli olemassa ja sitä ei voitu paikallistaa. Katkoksia ei ole ollut.

ORC-voimalaitos pistettiin seisokkiin maaliskuun lopulta syyskuun 24.päivään asti: kattilan vaipassa kiertävä lämmönsiirtoöljy oli mennyt pilalle ylikuumentumisen ja muiden laitoksen käyttöönotossa tapahtuneiden virheiden takia. Seisokin aikana suunniteltiin ja tehtiin lukuisia parannuksia sekä mekaniikkaan että automaatiopuolelle. Laitos on toiminut erittäin hyvin ja alkaa olla valmis.

Taloustilanne on haastava ja suurten poistojen vuoksi tulos on tappiollinen. Yhtiö tarvitsee lisää omaa pääomaa vuoden 2015 aikana.

Toholammin Energia Oy	2014	2013
TULOSLASKELMA		
Liikevaihto	1 275 929,28	1 132 136,02
Liiketoiminnan muut tuotot		100 751,70
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana	-647 643,55	-848 169,84
Varastojen muutos	-15 721,37	55 532,24
Ulkopuoliset palvelut	-91 167,28	-76 153,44
	<u>-754 532,20</u>	<u>-868 791,04</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-98 216,92	-75 564,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-16 205,91	-12 592,36
Muut henkilösivukulut	-4 333,29	-3 768,79
	<u>-118 756,12</u>	<u>-91 925,88</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-856 236,48	-290 528,33
	<u>-856 236,48</u>	<u>-290 528,33</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-194 752,34	-130 168,08
Liikevoitto (-tappio)	-648 347,86	-148 525,61
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	3 139,61	140,42
Korko- ja rahoituskulut	-42 655,63	-43 658,56
	<u>-39 516,02</u>	<u>-43 518,14</u>
Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä	-687 863,88	-192 043,75
Voitto (tappio) tilinpäätössiirtoja ja veroja	-687 863,88	-192 043,75
Tilikauden voitto (tappio)	<u>-687 863,88</u>	<u>-192 043,75</u>

TASE

VASTAAVAA	2014	2013	VASTATTAVAA	2014	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat oikeudet	2 334,00		Peruspääoma	1 200 000,00	1 200 000,00
Aineelliset hyödykkeet			Arvonkorotusrahasto		
Maa- ja vesialueet	5 099,92	5 099,92	Muut omat rahastot		
Rakennukset ja rakennelmat	1 503 293,00	1 607 738,55	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-169 284,04	22 759,71
Koneet ja kalusto	4 951 176,64	5 362 588,24	Tilikauden yli-/alijäämä	-687 863,88	-192 043,75
Muut aineelliset hyödykkeet	373 533,49	416 223,03		342 852,08	1 030 715,96
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat			VIERAS PÄÄOMA		
	<u>6 833 103,05</u>	<u>7 391 649,74</u>	Pitkäaikainen		
Sijoitukset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 414 636,00	5 121 954,00
Muut osakkeet ja osuudet	1 306,64	1 306,64	Muut velat	753 787,62	741 153,02
	<u>1 306,64</u>	<u>1 306,64</u>		6 168 423,62	5 863 107,02
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen		
Vaihto-omaisuus	52 670,18	52 058,73	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		585 364,00
Aineet ja tarvikkeet	142 417,05	158 749,87	Velat saman konsernin yrityksille	861 700,00	1 011 700,00
Ennakkomaksut	50 549,16	90 298,57	Saadut ennakot		
	<u>245 636,39</u>	<u>301 107,17</u>	Ostovelat	101 611,18	91 684,75
Saamiset			Muut velat	40 825,04	26 415,74
Pitkäaikaiset saamiset			Siirtovelat	16 106,23	12 181,90
Myyntisaamiset	11 069,41	11 069,41		1 020 242,45	1 727 346,39
			(vieras pääoma)	7 188 666,07	7 590 453,41
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 531 518,15	8 621 169,37
Myyntisaamiset	238 825,61	190 537,12			
Siirtosaamiset	2 897,18	608 641,74			
	<u>241 722,79</u>	<u>799 178,86</u>			
Rahat ja pankkisaamiset	196 345,87	116 857,55			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 531 518,15	8 621 169,37			

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TOHOLAMMIN KUNNAN VUODEN 2014 TILINPÄÄTÖS

Kh 30.3.2015 § 94

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Toholammilla 30.3.2015

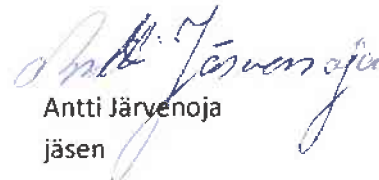
Toholammin kunnanhallitus

Ilkka Piispanen
puheenjohtaja

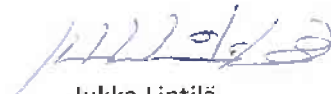

Marja Hylkilä
jäsen, vpj.

Antti Järvenoja
jäsen

Miia Laakso
jäsen

Jukka Lintilä
jäsen

Annika Ollikainen
jäsen

Alpo Sammalkangas
jäsen

Tapani Tiilikka
vt. kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpito-tavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Toholammilla 30.5.2015

BDO Audiator Oy

JHTT-yhteisö

Asko Vanhatupa, JHTT-tilintarkastaja

9 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

Luettelo käytetyistä kirjanpitoKirjoista

Kunta siirtyi 1.4.2009 alkaen uusiin ohjelmiin talous- ja henkilöstöhallinnossa. Samalla on otettu käyttöön sähköinen arkistointijärjestelmä Aditro Archive.

Päiväkirja	Sähköinen arkistointi
Pääkirja	Sähköinen arkistointi
Reskontrat	Sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkistointi
Tasekirja	Erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	Erillään säilytettynä paperisena mapissa

Tositelajit:

- 1 pankkitositteet TITO
- 4 palkkatapahtumat
- 7 lomituslaskut
- 8 päivähoitolaskut
- 10 muistiotositteet Intime-Plus
- 25 ostoreskontra maksut Intime-Plus
- 26 ostoreskontra laskut Intime-Plus
- 29 myyntireskontra suoritukset Intime-Plus
- 30 myyntireskontra yleislaskutus Intime-Plus
- 50 myyntireskontra/luottotappiot Intime-E
- 96 kirjanpidon tulos

TOHOLAMMIN KUNNAN TOIMIELIMET KERTOMUSVUONNA 2014 / LIITE

KUNNANVALTUUSTO 2013 – 2016

Harju Ulla-Riitta (sdp) II vpj.
Hirvikoski Ville (kesk)
Hylkilä Marja (kesk)
Isosaari Jouko (kesk) I vpj.
Järvenoja Antti (kesk)
Kivelä Elina (kesk)
Kivelä Hannu (kesk)
Kivimaa Mika (ps)
Laakso Miia (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)
Lintilä Mika (kesk)
Nylander Iida (kd)
Olkkola Mika (kesk)
Ollikainen Annika (kesk)
Pahkakangas Kauko (sdp)
Piispanen Ilkka (kesk)
Rautiainen Piia (kesk)
Rimpioja Jukka (kok) III vpj.
Sammalkangas Alpo (ps)
Syri Anna-Maija (kesk) pj.
Välimäki Antti (kesk)

KUNNANHALLITUS 2013 – 2014

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Piispanen Ilkka (kesk), pj.	Lintilä Mika (kesk)
Hylkilä Marja (kesk), vpj.	Välimäki Antti (kesk)
Järvenoja Antti (kesk)	Keskitalo Alpo (kesk)
Laakso Miia (kesk)	Lappalainen Elina (kesk), 10.3.2014 asti
	Tervämäki Tuula (kesk), 10.3.2014 alkaen
Ollikainen Annika (kesk)	Lassila Laura (kesk)
Lintilä Jukka (sdp)	Pahkakangas Kauko (sdp)
Sammalkangas Alpo (ps)	Ahola Marika (ps)

VALTUUSTON SUHTEELLISTEN VAALIEN VAALILAUTAKUNTA 2013 - 2016

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Hylkilä Marja (kesk), pj.	Kivelä Elina (kesk)
Lintilä Jukka (sdp), vpj.	Harju Ulla-Riitta (sdp)
Kivimaa Mika (ps)	Sammalkangas Alpo (ps)
Nylander Iida (kd)	Välimäki Antti (kesk)
Rimpioja Jukka (kok)	Pahkakangas Kauko (sdp)

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Hukari Sakari (kesk), pj.
Rautiainen Mauri (sdp), vpj.
Haukilahti Mika (ps)
Hopeavuori Dagny (kd)
Hovila Seija (kok)

varajäsen

(järjestys, jonka mukaan varajäsenet tulevat jäsenten sijaan)

1. Määttälä Raija (kesk)
2. Rautio Helena (sdp)
3. Tervala Kosti (ps)
4. Hänninen Ritva (kd)
5. Rimpioja Jukka (kok)

MAASEUTU- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Siirilä Pekka (kesk), pj.
Leppäaho Pentti (sdp), vpj.
Ala-Kopsala Marjo (kesk)
Aurolahti Janne (kesk)
Hotakainen Marko (kesk)
Kotila Minna (kesk)
Nylander Iida (kd)

henkilökohtainen varajäsen

Kivelä Tapio (kesk)
Seppälä Teppo (sdp)
Korpi Jaana (kesk)
Koskela Eliisa (kesk)
Järvenoja Jarno (kesk)
Halmetoja Eero (kesk)
Olkkola Taina (kd)

SIVISTYSLAUTAKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Keskitalo Alpo (kesk), pj.
Harju Ulla-Riitta (sdp), vpj.
Heikkilä Timo (kesk)
Hirvikoski Ville (kesk)
Laakso Sari (kesk)
Välikangas Satu (kesk)
Rimpioja Jukka (kok)

henkilökohtainen varajäsen

Koskela Antti (kesk)
Porkola Veijo (sdp)
Niemi Marjatta (kesk)
Luoma Meri (kesk)
Remesaho Laura (kesk)
Hotakainen Marko (kesk)
Kivimaa Mika (ps)

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2013 – 2016

jäsen

Olkkola Mika (kesk), pj.
Kivelä Elina (kesk), vpj.
Porkola Veijo (sdp)
Haukilahti Marjo (ps)

henkilökohtainen varajäsen

Siirilä Pekka (kesk)
Rautiainen Piia (kesk)
Linnarinne Elisa (sdp)
Isopahkala Sulevi (ps)

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Välimäki Antti (kesk), pj.
Seppälä Teppo (sdp), vpj.
Lassila Laura (kesk)
Pahkala Johanna (kesk)
Koskela Antti (kesk)
Määttä Heikki (ps)
Ahola Marika (ps)

henkilökohtainen varajäsen

Kopsala Kimmo (kesk)
Koivuranta Ila (sdp)
Kumpulainen Satu (kesk)
Ahonen Auli (kesk)
Kallio Raimo (kesk)
Isoaho Veli-Petteri (kok)
Olkkola Ari (ps)

TOHOLAMMIN VIEMÄRILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Kentala Jarkko (kesk), pj.
Hotakainen Marko (kesk), vpj.
Lintilä Vesa (kesk)
Leppäaho Pentti (sdp)
Kivimaa Mika (ps)

henkilökohtainen varajäsen

Kivelä Jussi (kesk)
Isoaho Petteri (kok)
Snellman Ritvariitta (kd)
Kaitola Veikko (sdp)
Tervala Kostti (ps)

EDUSTUS KUNTAYHTYMISSÄ YM. YHTEISÖISSÄ KERTOMUSVUONNA 2014

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

Maakuntavaltuusto 2013 – 2016

valtuutettu

Syri Anna-Maija (kesk)
Pahkakangas Kauko (sdp)

varavaltuutettu

Piispanen Ilkka (kesk)
Harju Ulla-Riitta (sdp)

Maakuntahallitus 2013 – 2014

jäsen

Harju Ulla-Riitta (sdp)

varajäsen

Syri Anna-Maija (kesk)

Tarkastuslautakunta 2013 – 2016

jäsen

Antti Välimäki (kesk)

KIURU, KESKI-POHJANMAAN ERIKOISSAIRAANHOITO- JA PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ

Valtuusto 2013 – 2016

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Välimäki Antti (kesk)	Ollikainen Annika (kesk)
Koivuranta Ila (sdp)	Tervalta Kostti (ps)

Hallitus 2013 – 2016

varajäsen
Antti Välimäki (kesk)

Peruspalvelulautakunta Jyta 2013 – 2016

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Marja Hylkilä (kesk)	Hannu Kivelä (kesk)
Jukka Rimpioja (kok)	Elina Kivelä (kesk)

KESKI-POHJANMAAN KOULUTUSYHTYMÄ

Valtuusto 2013 - 2016

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Hylkilä Marja (kesk), pj.	Lappalainen Elina (kesk), 10.3.2014 asti
	Lassila Laura (kesk), 10.3.2014 alkaen
Isosaari Jouko (kesk)	Tervalta Kostti (ps)
Linnarinne Elisa (sdp)	Laakeri Maria (kd)

Maaseutuopetuksen johtokunta 2013 – 2016

jäsen
Leila Pihlajamaa (kesk)
varajäsen
Kauko Pahkakangas (sdp)

KORPELAN VOIMA KUNTAYHTYMÄ

Yhtymäkokous 2013 - 2016

jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Kivelä Hannu (kesk)	Olkkola Ari (ps)
Hylkilä Marja (kesk)	Nylander Iida (kd)
Koivuranta Ila (sdp)	Rimpioja Katja (kok)

Hallitus 2013 - 2016

jäsen

Antero Olkkola

varajäsen

Jari Kangasvieri

KAUSTISEN SEUTUKUNTA, SEUTUVALTUUSTO 2013 – 2014

edustaja

Syri Anna-Maija (kesk)

Piispanen Ilkka (kesk)

Ollikainen Annika (kesk)

Kivimaa Mika (ps)

varaedustaja

Rautiainen Piia (kesk)

Laakso Miia (kesk)

Pahkakangas Kauko (sdp)

Sammalkangas Alpo (ps)

SUOMENSELÄN KANSALAIPOISTO, JOHTOKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Kallio Raimo (kesk)

Pahkakangas Kauko (sdp)

Ollikainen Annika (kesk)

henkilökohtainen varajäsen

Niemi Marjatta (kesk)

Nylander Iida (kd)

Olkkola Ari (ps)

POLIISIN NEUVOTTELUKUNTA 2013 - 2016

jäsen

Kangasvieri Jari (kesk)

varajäsen

Olkkola Mika (kesk)

KOKKOLAN KAUPUNKI, PELASTUSLAUTAKUNTA 2013 – 2016

(Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos, Kokkolan kaupungin organisaatioon kuuluva yhteislautakunta)

edustaja

Kentala Jarkko (kesk)

(läsnäolo- ja puheoikeus)

henkilökohtainen varaedustaja

Hotakainen Marko (kesk)

KOKKOLAN KAUPUNKI, YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA 2013 – 2016

(Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, Kokkolan kaupungin organisaatioon kuuluva yhteislautakunta)

jäsen

Ala-Kopsala Marjo (kesk)

henkilökohtainen varajäsen

Laakso Miia (kesk)

LESTIJÄRVEN KUNTA, MAASEUTULAUTAKUNTA 2013 – 2016

(Kaustisen seutukunnan kuntien ja Kannuksen kaupungin maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue, Lestijärven kunnan organisaatioon kuuluva yhteislautakunta)

jäsen

Kivimaa Mika (ps)

henkilökohtainen varajäsen

Järvenoja Antti (kesk)

YLIVIESKAN KAUPUNKI, JOKILAAKSOJEN JÄTELAUTAKUNTA 2013 – 2016

(Vestia Oy:n toiminta-alueella toimiva, Ylivieskan kaupungin organisaatioon kuuluva yhteislautakunta)

jäsen

Lappalainen Elina (kesk),
10.3.2014 asti
Kivelä Elina (kesk),
10.3.2014 alkaen

henkilökohtainen varajäsen

Piispanen Ilkka (kesk)

Vestia Oy, hallitus 2013 – 2016

varajäsen

Ilkka Piispanen

KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHET 2013 - 2016

Määttälä Maija
Heikkilä Timo

KIINTEISTÖTOIMITUKSEN USKOTUT MIEHET 2013 - 2016

Ala-Kopsala Atso
Hirvinen Juha
Jämsä Veli-Matti
Kangasvieri Esa
Pahkakangas Kauko
Silakka Matti
Syri Heikki
Säkkinen Esa
Uusitalo Kyösti